12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1998 ՇԱԲԱԹ # 231 (1735)

Ազգ

Azg
armenian daily

Ռուսաստանը եւ մի շարք այլ երկրներ վերացնում են մահապատիժը

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԵՎՐԱԽՈՐՀՈՒՐԴ։ «Եվրախորհրդի եւ ԱՊՀ անդամ մի շարք երկրներ վերջերս քաջալերական բազմաթիվ հայտարարություններ արեցին մահապատժի դեմ պայքարի ուղղությամբ», այսօր հայտարարեց Եվրախորհրդի գլխավոր քարտուղար Դանիել Թարշիսը։ Դեկտեմբերի 3-ին Ռուսաստանի կառավարությունը հայտնեց, որ ծանր հանցագործությունների դեմ պայքարը չի հակասում Ռուսաստանի ստանձնած միջազգային պարտավորություններին։ Դրանց շարքում էին մահապատժի գործադրման դեմ մորատորիումը եւ մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ կետի վավերացումը, որով նախատեսվում է վերացնել մահապատիժը։ Մի քանի օր առաջ Ռուսաստանի արդարադատության նախարար Պավել Կրաշենիննիկովը խորհրդարան ներկայացրեց մահապատիժը բանտարկությամբ փոխարինելու մասին օրենքի նախագիծ։

Դեկտեմբերի 9-ին Լիտվայի Սահմանադրական դատարանը հայտարարեց, որ մահապատիժը հակասում է այդ երկրի սահմանադրությանը, իսկ դեկտեմբերի 5-ին Ղրղզստանի նախագահ Ասքար Աքաեւը ստորագրեց հրամանագիր, որը երկամյա մորատորիում է հաստատում մահապատժի գործադրման վրա։ Դեկտեմբերի 10-ին մահապատիժը վերացրեց Բուլղարիան, իսկ Բելգիան վավերացրեց վերոհիշյալ 6-րդ հոդվածը։

ԱՌԱՋՆԱՅԻՆ (ԱՌԱՔԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ)

Վահրամ Խորխոռունու անունը զոհերի թվում կանխավ նշվա՞ծ էր

Նման սպանությունները չեն բացահայտվում օպերատիվ-քննչական միջոցներով

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Պաշտպանության փոխնախարար Վահրամ Խորխոռունու սպանության նախաքննությամբ զբաղվում է ՀՀ դատախազության օպերատիվ-քննչական խումբը, որն առայժմ նախաքննության շահերից ելնելով չի հրապարակում իր գործունեության առաջին արդյունքները։ «Ազգին», սակայն, դատախազությունից հաջողվեց պարզել, որ դատաձգաբանական նախնական փորձաքննության եւ վկաների ցուցմունքների համաձայն Վահրամ Խորխոռունու սպանությունը կատարվել է «Ստեչկին» ինքնաձիգ ատրճանակով, որի պահունակը 9 մմ տրամաչափի 20 փամփուշտներով է լիցքավորվում։ Եթե այդպես է, ապա էապես նեղանում է սպանության զենքի որոնման շրջանակը, քանզի «Ստեչկին» տիպի ինքնաձիգ ատրճանակները Հայաստանում շատ ավելի քիչ են, քան «Մակարովը», որը դարձյալ 9 մմ փամփուշտներով է կրակում։ Ընդ որում, «Ստեչկին» ինքնաձիգ ատրճանակները Հայաստանում խստորեն հաշվառված են եւ գրանցված։ Բացի դատաձգաբանական փորձաքննությունից «Ստեչկին» ատրճանակով սպանությունը կատարելու փաստը ամրապնդվում է վկաների լսած կրակահերթով։ «Մակարովից» կրակելու դեպքում պետք է լսվեին զատ-զատ կրակոցներ եւ ոչ թե կրակահերթ։

Այսօր գնդապետ Խորխոռունու հուղարկավորությունն է Սպայի տնից 14:00-ին, Վահրամ Խորխոռունուն կթաղեն Եռաբլուրում՝ մասնակցելով հարգանքի տուրքը։ Բայց հուղարկավորությանը ներկաներից շատերի ուղեղում լինելու է մի կարծիք. «Նման սպանությունները չեն բացահայտվում օպերատիվ-քննչական աշխատանքով»։

Ամ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանը ի պատասխան «Ազգի» մեկնաբանության առաջարկի, մտահոգ արձանագրեց. «Այն, որ այս սպանությունն ըստ էության որոշ հարցեր ծնում է, եւ այդ հարցերը հնչում են հասարակության մեջ, ակնհայտ է։ Բայց ես կարծում եմ, որքան էլ դեպքը ցավալի է, պետք է չփորձենք ստեղծված վիճակը շահարկել։

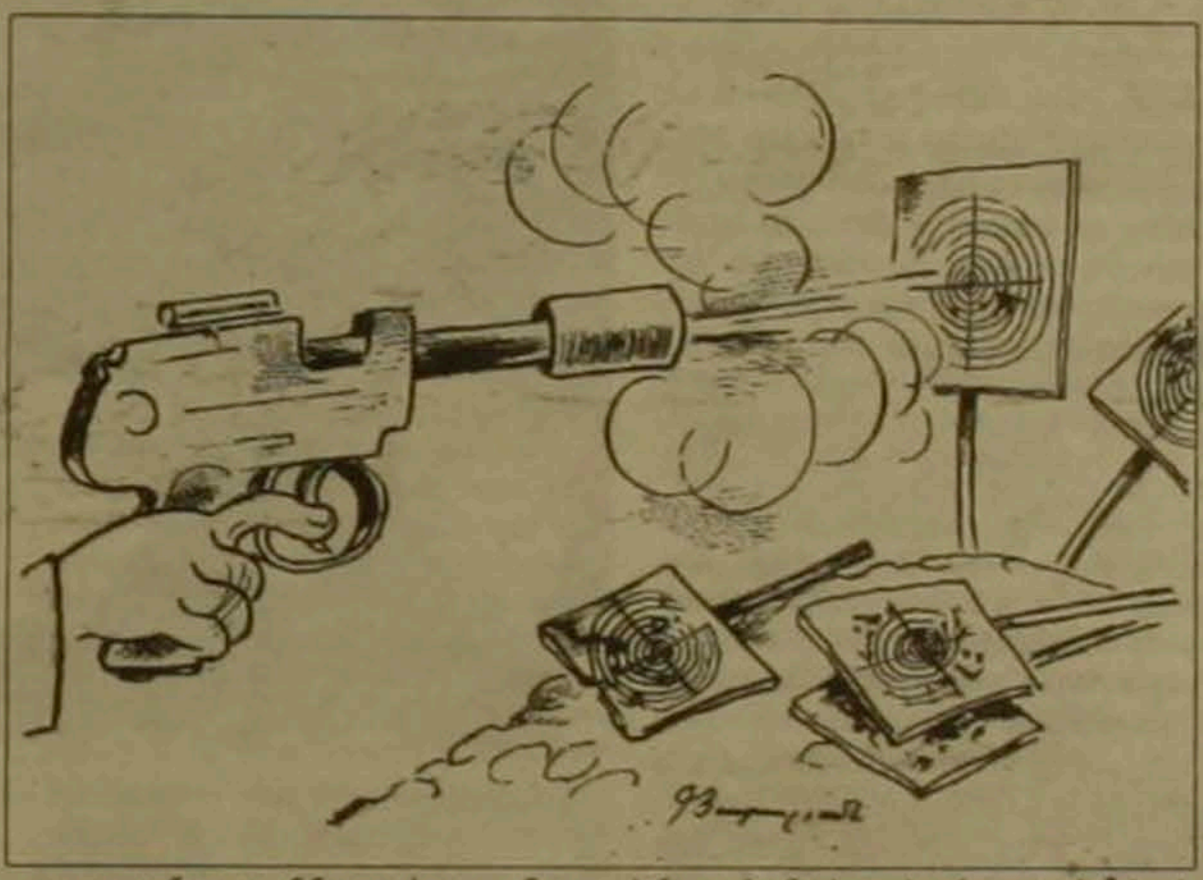

Տես ► էջ 3

ՏԱՄԱՌՈՏ

Եւս մեկ սպանություն մարդու իրավունքների պաշտպանության օրը

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Դեկտեմբերի 10-ի գիշերը, ժամը 3-ի սահմաններում, Էջմիածնից Բաղրամյան տանող ճանապարհի եզրին հայտնաբերվել է «Ույուս» ձեռնարկության ղեկավար Արմեն Առաքելյանի դիակը։ Ինչպես տեղեկացրին ՀՀ դատախազությունում, սպանվածի մարմնի վրա հայտնաբերվել են կտրող, ծակող գործիքով հասցրած, ինչպես նաեւ 7 հրազենային վնասվածքներ, գնդակներից մեկը ցցվել է մարմնի մեջ։ Փաստի առթիվ Էջմիածնի դատախազությունում հարուցվել է քրեական գործ։ ՀՀ դատախազության հսկողությամբ կատարվում է նախաքննություն։

Հղի հայ կինը գերմանական «դրախտ» է անցնում լողալով, ձմռանը

Լեհաստանում ՀՀ դեսպանության գործերի հավատարմատար Աշոտ Հովակիմյանը մի քանի օր առաջ «Ազգին» տված հարցազրույցում, որը առավելապես պատմում է պատերի կերպով Լեհաստանում գտնվող ՀՀ քաղաքացիների «կարգավիճակի» մասին, վկայակոչեց լեհական մամուլը, որ լիքն է Լեհաստանից Գերմանիա պատերի ճանապարհով անցնող հայերի մասին պատմություններով։ Նա մասնավորապես հիշատակեց մի դեպք, երբ հղի հայ կինը ձմռանը փորձել է գետով լողալով անցնել Գերմանիա։ «Զարմանալի է, ասաց Ա. Հովակիմյանը, մի՞թե Գերմանիան արեւմտյան դրախտ է, որ հայերը պատրաստ են միջնորդներին հսկայական գումարներ մուծել եւ կյանքի գնով հասնել սահմանը»։

Հարցազրույցը կարդալ մեր առաջիկա համարում։

Հայկական ատոմակայանը կվերսկսի աշխատել 2 շաբաթից

Երեկ բեռնատար ինքնաթիռով Ռուսաստանից Երեւան տեղափոխվեց հայկական ատոմակայանի համար միջուկային վառելիքի առաջին խմբաքանակը։ Այս մասին տեղեկացրեց ատոմակայանի տնօրեն Սուրեն Ազատյանը։

Վերջինիս ասելով, ատոմակայանի 400 մվտ հզորությամբ 2-րդ ռեակտորի սեպտեմբեր ամսին դադարեցվել էր աշխատանքը 2 ամսով՝ անվտանգ շահագործման համար անհրաժեշտ պրոֆիլակտիկ ստուգման եւ վերանորոգման նպատակով, ինչպես նաեւ միջուկային վառելիքով բեռնավորվելու։ Այնուամենայնիվ, 2-րդ ռեակտորի գործարկման ժամկետները հետաձգվել էին Ռուսաստանում առկա ֆինանսական տագնապի հետեւանքով։ Մոսկվան 249 մլրդ ռուբլու արժողությամբ միջոցներ պետք է հայթայթեր ատոմակայանի անվտանգ շահագործումն ու վառելիքով բեռնավորումն ապահովելու համար։ ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանի նոյեմբերի 25–28-ը Մոսկվա կատարած այցի ընթացքում խնդիրը լուծվեց վարկի գումարը 35 մլն դոլար արժողությամբ վերաձեւակերպելով։

Սուրեն Ազատյանի խոսքերով, վառելիքի փոխադրումն ու տեղադրումը թույլ կտա արդեն 2 շաբաթից վերսկսին շահագործել 2-րդ էներգաբլոկը։ Նա հայտնեց, որ կազմված է հասուկ խումբ՝ վառելիքով բեռնավորելու համար կայանը, որը կսկսի իր 24-ժամյա անընդմեջ աշխատանքը։ Կայանի տնօրենը հաստատեց, որ այդ վառելիքով ատոմակայանը կարող է շահագործվել մինչեւ առաջիկա տարվա օգոստոսը։ Աշխատանքի վերսկսումից 2 օր անց կայանը կարող է աշխատել իր հզորության 92 տոկոսով։ Սպասվում է, որ 2 հատուկ ավիափոխադրիչներով Ռուսաստանից Երեւան կտեղափոխվի միջուկային վառելիքի մնացած խմբաքանակը։

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Ինտերֆաքսի թղթակից
հատուկ «Ազգի» համար

Անդրեյ Պերվոզվաննու շքանշան 80-ամյա Ալեքսանդր Սոլժենիցինին

ՄՈՍԿՎԱ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՎՈՍՏԻ ՏԱՍՍ։ Դեկտեմբերի 11-ին ՌԴ նախագահի հրամանագրով Ալեքսանդր Սոլժենիցինը՝ հայրենիքի հանդեպ ակնառու ծառայությունների եւ համաշխարհային գրականության մեջ ունեցած ներդրման համար պարգեւատրվել է սբ. Անդրեյ Պերվոզվաննի առաքյալի շքանշանով։ Այսօր լրացավ գրողի 80-ամյակը։

Ադրբեջանի նախկին վարչապետին փորձել են սպանել բանտում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ադրբեջանի նախկին վարչապետ Սուրեթ Հուսեյնովը գերագույն դատարանում դատավարության ժամանակ հայտարարել է, որ իրեն փորձել էին սպանել բանտում, Բաքվից հաղորդում է Փրայմ նյուսի սեփական թղթակիցը։ Հուսեյնովի ասելով, դեկտեմբերի 7-ի առավոտյան ազգային անվտանգության նախարարության քննչական մեկուսարանի բանտախցի մեջ թունավոր գազ էր բաց թողնվել։ Նախկին վարչապետը պնդում է, որ իրեն հաջողվել էր մահվանից խուսափել միայն շնորհիվ այն բանի, որ ինքն այդ պահին քնած չէր, ուստի անմիջապես էլ կարողացել է բացել օդանցքն ու կանչել վերակացուներին։ Հուսեյնովը մեղադրվում է այն բանում, որ 1993 թվականի ամռանը եւ 1994 թվականի հոկտեմբերին փորձել էր պետական հեղաշրջում կազմակերպել Ադրբեջանում։

«Պեռնո Ռիկարը» 1 մլն դոլար հավելավճար չի վճարելու

Երեւանի Կոնյակի գործարանը սեփականաշնորհվելու պահին 1 մլն դոլարի պարտք ուներ, որը պետք է փակեր ՀՀ պետբյուջեն։ Այս տարվա հունիսին ստորագրված համաձայնագրով «Պեռնո Ռիկար» խումբը հանձնառու չէր փակել այս պարտքը։ Երեկ ստորագրված համատեղ արձանագրությամբ եւ պայմանագրով (հայկական կողմից այս պայմանագիրը վավերացրել են Կոնյակի սեփականաշնորհման հանձնաժողովի՝ նախագահ, ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Էդ. Սանդոյանը, սեփականաշնորհման նախարարությունը, իսկ ֆրանսիական կողմից՝ «Պեռնո Ռիկար» ընկերության զարգացման գծով փոխնախագահ Էրիկ դը Պոնսեն) մեր կառավարությունը առաջարկել է ֆրանսիական ընկերությանը փակված համարել այդ 1 մլն պարտքի խնդիրը։ Փաստացի ֆրանսիական ընկերությունը որեւէ գումար չի վճարելու պետբյուջե, այլ տեղի է ունենալու Կոնյակի գործարանի այդ պարտքի չեզոքացում։ «Պեռնո Ռիկարը» դառնում է հարկատու. մենք մի պայմանավորվածություն էլ ենք ձեռք բերել, «Ազգին» պարզաբանեց Էդ. Սանդոյանը, գործարքի ստորագրման օրվանից սկսած՝ մեկ տարվա ընթացքում, եթե Երեւանի Կոնյակի գործարանի շահույթը գերազանցի 3 մլն 500 հազար դոլարի սահմանը, ապա այդ հավելյալ շահույթը պատկանելու է կառավարությանը։ Մենք շահույթի վրա սահման ենք ֆիքսել»։ Այսպիսով, հավելավճարի մասին խոսակցությունը չափազանցված էր, պարզապես տեղի է ունեցել Երեւանի Կոնյակի գործարանի նախորդ տնօրենության օրոք գոյացած պարտքի յուրօրինակ ներում։ Պետք է նշել նաեւ, որ սեփականաշնորհելով եւ տեր դառնալով որեւիցե ձեռնարկության, սովորաբար գնորդ ընկերությունը ձեռնարկությունը ձեռք է բերում իր պարտքերով հանդերձ։ «Պեռնո Ռիկար» ընկերությունը փորձել էր շրջանցել այս պայմանը, սակայն դեկտեմբերի 10-ից արդեն նա պարտավորվել է չեղյալ համարել այս պարտքը։

Ն. Պ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Պետբյուջեի քննարկումների խաղաղ արշալույսը

Հայաստանում փորձած-թանը նախընտրում են անփորձ մածնից

Հանրապետության նախագահի հրամանագրով մեկնարկված արտահերթ նստաշրջանը նշանավոր էր, քանզի սկսվեց ճիշտ ժամանակին, ինչը բավական անսպասելի էր։ Չարդարացան այն կանխագուշակումները, թե խորհրդարանը կփորձի բոյկոտել բյուջետային քննարկումները։ Պատգամավորները պատրաստակամ ընդառաջեցին նախագահի կամքին եւ սեղմեցին գրանցման կոճակները։ Ելույթները, սակայն, առաջ չէին. ընդամենը 20 պատգամավոր, որոնց խոսքը ընդմիջվում էր նախարարների բացատրականով։ Կառավարության ծանր հրետանին, սակայն, ԱԺ-ում չէր, չկար նաեւ վարչապետը։ Թեեւ բյուջետային արշալույսը երեկ խաղաղ էր, բայց 1999 թ. պետբյուջեի համար այն ճակատագրական էր, քանզի ՀԲ եւ ԱՄՀ-ի դոնոր երկրները առավոտյան ժամը 11:00-ից պետք է որոշեին Հայաստանին հատկացվելիք ֆինանսական օժանդակության ծավալը։ Ինչպես՝ վերջերս ԱԺ-ում խոստովանեց վարչապետ Արմեն Դարբինյանը. «Մենք դեռ շատ երկար ժամանակ կախված կլինենք միջազգային կազմակերպությունների ծրագրերից»։ Որքան գումար կտան, ըստ այդմ էլ կերկարացնենք ու կկարկատենք մեր բյուջետային վերմակը։

1999 թ. պետբյուջեի կառավարական կարգախոսն է «Զարգացած տնտեսություն եւ պաշտպանված հասարակություն»։ Պատգամավորների մեծամասնությունն այլ կարծիքի է։ Վիկտոր Դալլաքյանը բյուջեն բանաձեւեց՝ «թույլ տնտեսություն եւ անպաշտպան հասարակություն»։ Համախառն ներքին արդյունքից Հայաստանի յուրաքանչյուր քաղաքացուն բաժին է ընկնում շուրջ 250 դոլար, ինչը ուղղակի պատգույցն է Վիկտոր Դալլաքյանի պնդման, որովհետեւ երկրի զարգացածության աստիճանը մինչեւ անգամ ՀՆԱ-ից 1 շնչի հասանելիքը 1000 դոլարին հավասար լինելու դեպքում բարձր արդյունք չէ։ 99-ից հետո էլ կառավարության կանխատեսմամբ ՀՆԱ-ի տեսանկյունից մեծ թռիչք չի սպասվում։ Այսպես՝ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարը փաստեց, որ 2000 թ.-ին կանխատեսվում է մոտենալ ՀՆԱ-ից 1 շնչին 500 դոլարի մասնաբաժին ապահովելու սահմանագծին։

Տես ► էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

ընթացիկ

ՍՓՅՈՒՌՔ

Ռամկավարական ժողովը քննարկում է ՌԱԿ-ի նոր առաքելությունը

Հայաստանին եւ Ղարաբաղին օգնելու ճանապարհների եւ միջոցների, ինչպես նաեւ սփյուռք-հայրենիք հարաբերություններին խթանման եւ ներկուսակցական հարցերի քննարկմանն է նվիրված եղել վերջերս Նյու Բրիտենում (Կոնեկտիկուտ, ԱՄՆ) գումարված ՌԱԿ շրջանային ժողովը, որին մասնակցել են Բոստոնի շրջանից Ծովիկյան եւ Հրաչ Եռվանդ, Նյու Բրիտենի, ինչպես նաեւ Ֆիլադելֆիայի Տիգրանյան ակումբների ներկայացուցիչները: Այս մասին է հաղորդել «Արմինյն միրր սփեկթեյթր» շաբաթաթերթը: Ժողովը վարել է ՌԱԿ արեւելյան շրջանային վարչության համանախագահ դոկտ. Հարություն Արզումանյանը, որը վարչության աշխատանքները համառոտ ներկայացնելուց հետո նշել է, որ նման հանդիպումները, որոնցից առաջինը գումարվել էր երեք ամիս առաջ Տորոնտոյում, փոխարինում են շրջանային համագումարներին, որոնք այսուհետ տեղի կունենան յուրաքանչյուր երկու տարին մեկ: Նա նաեւ անդրադարձել է «Միրր սփեկթեյթրում» կատարված որոշ փոփոխություններին, եւ կոչ արել միացյալ ջանքերով ավելացնել բաժանորդների եւ գովազդներ զետեղողների թիվը: Խոսելով կուսակցության առաքելության մասին, նա երկու ուղի է մատնանշել, մեկը՝ Հայաստանի եւ Ղարաբաղի օգտին քարոզչությունը, մյուսը՝ Հայաստանին եւ Ղարաբաղին օգնելու ծրագրերի մշակումն ու իրագործումը: Արժանին մատուցելով ՌԱԿ Հայ ազգային համախմբման քաղաքական առաքելությանը, նա հույս է հայտնել, որ Չիկագոյից եւ Դետրոյթից բացի, այլ քաղաքներում էլ կծավալվի նման գործունեություն:

Լրատվության եւ մամուլի կոմիտեի նախագահ Եռվանդ Ազատյանը, որը վերջերս էր վերադարձել Հայաստանից, ներկաներին հաղորդակից է դարձրել ՌԱԿ պատվիրակության Հայաստան կատարած վերջին այցելության, ինչպես նաեւ ներկուսակցական համերաշխությունը պահպանելուն նպատակաուղղված ջանքերի մանրամասներին: Հակոբ Թորոսյանը, որն ամառվա մեծ մասն անցկացրել է Հայաստանում, խոսք առնելով հայտնել է, որ ՌԱԿ-ից անջատված խմբակը գործնականորեն գոյություն չունի, եւ որ նրանց Երեւանում բացած գրասենյակն ամբողջապես անգործության է մատնված:

Ծավալված ակտիվ մտքերի փոխանակությանը մասնակցել են Անդրեաս Բաղդասարյանը, Գուսցի Միհայելյանը եւ ուրիշներ: Վերջում ցուցադրվել է տեսաերիզ այս տարվա մայիսին ՌԱԿ պատվիրակության Հայաստան կատարած այցի մասին:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ԱԺՄ-ն փոթորիկ է երազում «տանկերի գերեզմանոց Հայաստանը» փրկելու համար

ԱԺՄ հերթական համագումարը «հոբելյանական» էր՝ 10-րդը հիմնադրման պահից եւ հարուստ էր ոգելից արտահայտություններով «երկիրը անդունդ առաջնորդող» նախագահի եւ համասարած քաոսում իբրեւ փարոս հառնած ոչ աջ, ոչ ձախ, ոչ վայրագորեն լիբերալ, ոչ սոցիալիստ ԱԺՄ-ի մասին:

Համագումարի մեկնարկ անկասկած ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանի «ժամական» բաժինը: Այնուամենայնիվ, չնայած 1998-ի ընտրությունների անցկացման «շատ ավելի սարսափելի ձեւին», ԱԺՄ-ն փորձել է համագործակցել իշխանությունների հետ՝ մասնակցելով Սահմանադրության բարեփոխման, ԱԺ աշխատանքներին: Միակ «ձեռքբերումը», սակայն, հիասթափությունն է (վկայակոչվեցին սահմանադրական բարեփոխումների հը ոչ թե զինված արտասահմանությունն է, ոչ թե հեղաշրջումը, այլ արդար ընտրությունները, ոչ թե երկու-երեք հազարանոց կուսակցությունը, այլ ազգայինժողովրդավարների 200-300 հազարանոց բանակը (Վազգեն Մանուկյանի հավաքած ձայների թիվը 180 հազար էր-Լ. Պ.): Ըստ Վազգեն Մանուկյանի, համաշխարհային գործընթացներում շահեկան «ճեղք» է գոյացել համաձայնության ստեղծումն է, քանզի «ցանկացած արտաքին կամ ներքին ցնցում կործանարար է, որովհետեւ երկիրը ներսից փտած է» (միավորման առանցքն, ըստ Դավիթ Վարդանյանի, ԱԺՄ-ն է):

Բուժենք սրտիդ սրտի հետեւանք անգիտանալ բուժելու փոխարեն, առաջարկեց Շավարշ Քոչարյանը: Հայաստանում համասարած գողություն է, հները նորերի հետ վայելում կյանքի «հանրապետության ներկա վիճակի եւ ԱԺՄ տեղի ու անելիքների» վերլուծություն-քաղաքական զեկույցն էր, ուր առավել քան երբեւէ արմատական գնահատականներ հնչեցին «ապազգային իշխանությունների» հասցեին: Հասարակությունը հիվանդ է, առկա իրավիճակն ախտորոշեց ԱԺՄ նախագահը: 1998-ին տեղի ունեցավ երկար սպասված իշխանափոխություն, սակայն ԱԺՄ-ի «ներքին սպասումը» Տեր-Պետրոսյանի հեռանալու հետ կապված, չարդարացավ: Հիասթափությունը երկայր է: Չկայացան արդար ընտրություններով իշխանության գալու եւ դաշնակիցների հետ համատեղ Հայաստանը «երազանքի մայրուղի» դուրս բերելու կամ, վատագույն դեպքում, արդար ընտրություններով ձեւավորված իշխանությունների հետ դասական ընդդիմության կարգավիճակով համագործակցելու հույսերը, քանզի, Վազգեն Մանուկյանի կարծիքով, ընտրություններն անցել են ժողովրդին փչացնելու նշանաբանով: Այստեղից առաջին հիասթափությունը. «Ամեն ինչ անում ես ու մտածում, որ հեւա-հեւա հասար նպատակին ու չես հասնում»:

Երկրորդը ընտրություններում ստացած ձայների սակավությունն է, որի հետեւանքով շատ աժմականներ հիասթափվել են ժողովրդից (Դեմիրճյանը, 10 տարի լռելուց հետո, պարտության է մատնել 10 տարի «անծնագրի պայքար մղած» ԱԺՄ-ին): Սակայն ժողովրդին չարժե մեղադրել ժողովուրդն «այն է, ինչ որ կա», արձանագրեց Մանուկյանը անհաջողության մեջ չբացառելով «կոսմետիկ» բնույթը, «Կոնյակի» գործը, էլեկտրաէներգիայի սակագների բարձրացումը, որ «ծմեռվա շեմին թշնամին էլ չէր անի»):

Ի՞նչ է մնում ԱԺՄ-ին. «Մինչեւ հիմա մենք քննադատել ենք իշխանություններին, բայց նրանց դեմ չենք պայքարել: Պիտի որոշենք ի՞նչ ճանապարհով գնանք»: Եվ քանի որ «Ռոբերտ Քոչարյան, Վազգեն Սարգսյան, Սերժ Սարգսյան, Սամվել Բաբայան» քառյակն, ըստ ԱԺՄ նախագահի, սեփականաշնորհել է երկիրը, քանի որ ներկայիս իշխանությունների մեղքով Հայաստանը վերածվել է անջատված «մոտորներով» տանկերի գերեզմանոցի (տանկերը Հայաստանի քաղաքացիներն են-Լ. Պ.), քանի որ Հայաստանում թագավորում է խավարը, միակ ելքը իշխանափոխությունն է: Ճանապարհ յացել: «Կմտնե՞նք այդ ճեղքով կիզորանանք, չե՞նք մտնի սարերից կգան մարդիկ, կնստեն թագավորական գահին», ասաց նա:

ԱԺՄ վարչությունում տրոհում չկա, սակայն տեսակետների բախում եղել է, արձանագրեց Դավիթ Վարդանյանը, որի կարծիքով մտավորականությունը, ակադեմիական միտքը փչացած են, բուրժուազիան վախկոտ, քաղաքական ուժերի մեծ մասը երեսպաշտ (Հանրապետական-Երկրապահ կուսակցությունն ապաքաղաքական ուժ է, Դաշնակցությունը «սեպարատ» բանակցությունների է գնացել Տեր-Պետրոսյանի հետ, Սերգեյ Բադալյանը եւ Պարույր Հայրիկյանը համագործակցում են սատանայի հետ): Երկիրը գեխից հանելու ճանապարհը Հայաստանում ժամանակավոր քաղաքական իշխանության լծակները, փտած համակարգը բացառում է ցանկացած բարեփոխում, նոր Սահմանադրության, նորմալ ընտրական օրենսգրքի ընդունումը տապալված է, հայտարարեց նա՝ մերժելով այն թեզը, թե «ԱԺՄ-ի համար ինչքան վատ, այնքան լավ»: Ելքն, ըստ Քոչարյանի, հետեւյալն է. «միայն ցնցումներ»:

Արշակ Սադոյանի ելույթը պաթետիկ ռոմանտիզմի ոլորտից էր. ԱԺՄ-ն մեծ կուսակցություն է, որ կարող էր վայելել ամենալավ աթոռները, սակայն նախընտրել է «ժողովրդի հետ ծուլվելու, ամբողջանալու» տառապագին ուղին եւ պատրաստ է իրականացնել աշխարհի 8 մլն հայերին մի բռունցք դարձնելու առաքելությունը: Մենք ազգայինժողովրդավարներ ենք, հպարտությամբ հայտարարեց «հայ ժողովրդի սիրելի զավակը» եզրակացնելով. «Հուսահատվելու առանձնապես պատճառ չկա: Եթե պայքարող խմբեր ստեղծենք, նույնիսկ վատ օրենքի դեպքում կարող ենք հասնել հաջողության»:

Այլ ելույթներ էլ եղան, որոնցից հետո ընդունվեց համագումարի հայտարարությունը: Փաստաթուղթն արձանագրում է, որ Հայաստանի ապագան «այն քաղաքական ուժն է, որն իր ողջ գործունեության ընթացքում պայքարել է հանուն հզոր, արդար, բարգավաճող Հայաստանի»: Ավելորդ է ասել, որ այդ ուժը ԱԺՄ-ն է...

Այսօր տեղի կունենա ԱԺՄ վարչության եւ նախագահի ընտրություններ:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊՕՂՈՍՅԱՆ

Պետբյուջեի քննարկումների խաղաղ արշալույսը

Սկիզբը էջ 1

ՀՅԴ պատգամավոր Ռուբեն Հակոբյանն արձանագրեց, որ մեր քաղաքական համակարգը չի համապատասխանում այն տնտեսական քաղաքականության համակարգին, որը հռչակվել է: Ազատ շուկայի գաղափարը եւ ազատական տնտեսակարգը հնարավոր են միայն թափանցիկ քաղաքական համակարգի դեպքում, որը երաշխավորում է ազատ մրցակցություն, իսկ թափանցիկ քաղաքական համակարգը նշանակում է ժողովրդավարություն: ՀՅԴ պատգամավորը սխալված էր նշել, որ քանի դեռ վերացված չէ այդ հակասությունը տնտեսական եւ քաղաքական համակարգերի միջեւ, առնվազն միամտություն է խոսել տնտեսական զարգացման մասին: Գիտության եւ կրթության նախարար Լեւոն Մկրտչյանը շեշտադրեց այն հանգամանքը, որ այս բյուջեն չի կարելի գնահատել անցյալից կտրված եւ փորձել դրա համար պատասխանատու դարձնել ներկա կառավարությանը: 99 թ. պետբյուջեն օրինական զավակն է նախորդ քաղաքական ուղեգծի եւ իշխանության: Այսպիսով, թե պատգամավորները եւ թե կառավարության անդամները հավաստեցին, որ իշխանափոխությունը, որի մասին այդքան հաճախ խոսում են Հայաստանում, դեռեւս իրականություն չէ: Մեր համոզմամբ, առայժմ իշխանափոխությունը միայն ազնիվ ծգտում է՝ համակարգը փոխելու: Ժողովրդի եւ իշխանության միջեւ տարիներով ձեւավորված անջրպետը դեռ գոյություն ունի, կամ ինչպես հանրամատչելի ձեւակերպեց Ռուբեն Հակոբյանը, պետությունն ի զորու է անջատելու յուրաքանչյուր քաղաքացու լույսը՝ ստիպելով նրան վճարել, բայց քաղաքացին չունի որեւէ լծակ ներազդելու պետության վրա: Իսկ ազդեցության լծակը քաջահայտ ընտրություններն են: Նոր ԱԺ ընտրությունների սպասումներով ապրող խորհրդարանը իրատես էր:

«Բարեփոխումներ» պատգամավորական խմբի նախագահ Արմեն Մարտիրոսյանը հիմնավորեց «Կառավարությունը չցանկացավ փորձված բանը փոխել անփորձ մածնի հետ»: Բայց պարզ չէ, թե պատգամավորները պատրա՞ստ են 4 տարի համբերած թանից հրաժարվել հանուն ավելի գայթակղիչ եւ սննդարար այլ կաթնամթերքի, ինչը արդար, թափանցիկ եւ ժողովրդավարական ընտրություններն են: Այդպիսի ընտրություններով ձեւավորված խորհրդարանն իրոք լիազորություն եւ պատասխանատվություն կունենա կառավարությունից պահանջելու հավաքել արդարացի հարկեր եւ դրանք արդարացի վերաբաշխել զարգացնելով տնտեսությունը, ստեղծելով ազատական շուկա պետության կարգավորիչ դերի առկայությամբ:

Ն. ԴՈՒԲԱՐՅԱՆ

Նոյեմբերյանը աղետի գոտի չի համարվում

ԵՐԵՎԱՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 1997 թ.-ի հուլիսի 17-ի երկրաշարժից Նոյեմբերյանի տարածաշրջանում վնասվեց 5120 առանձնատուն, որից 1097-ը համարվում է 4-րդ եւ 5-րդ կարգի վթարային վիճակում: Վնասված տները վերականգնելու համար մինչ այժմ 43 ընտանիք 2,5-ական մլն դրամ երկարաժամկետ վարկ, եւս 17 ընտանիք վարկի առաջին մասնաբաժին 500 հազարական դրամ է ստացել, իսկ մնացած ավելի քան 1000 վթարային բնակարանները դեռեւս չեն վերականգնվել: Սակայն Նոյեմբերյանը աղետի գոտի չի համարվում. համենայն դեպս Նոյեմբերյանի սոցիալական ծառայությունից «Նոյյան տապանի» թղթակիցը տեղեկացավ, որ ընտանեկան նպաստի համար կարիքավորությունը գնահատելիս նրանց երկրաշարժի գոտում ապրելու համար որեւէ բալ չի հաշվարկվում:

Ուժեղ քամուց Կապանի մի մասը հոսանքազրկվել է

ԿԱՊԱՆ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 10-ի լույս 11-ի գիշերը ուժեղ քամուց վնասվել են Կապանի էլեկտրացանցի համակարգերը: Մասնավորապես, շարքից դուրս են եկել օդային գծեր, ջարդվել են հենասյուներ, կտրվել են հաղորդալարեր, ինչի պատճառով հոսանքազրկվել է քաղաքի մի մասը: Վերականգնողական աշխատանքներն սկսված են: Ըստ Կապանի էլեկտրացանցից ստացված տեղեկության, հոսանքի մատակարարումն օրվա ընթացքում կվերականգնվի:

Մեծ Բրիտանիայի կառավարությունն օգնում է Լոռու մարզային հոգենյարդաբանական դիսպանսերին

Դեկտեմբերի 10-ին Վանաձորում էր Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի դեսպան Ջոն Միտչեները: Առիթը Լոռու մարզային հոգենյարդաբանական դիսպանսերում կարի արտադրամասի վերականգնումն էր, որի համար գումար է հատկացվել: Վերականգնվել է նախատեսված տարածքը, վերանորոգվել եւ տեղադրվել են կարի մեքենաները, աշխատանքի սկզբի համար գնվել է որոշ քանակությամբ հումք: Ջոն Միտչեները հանդիպեց Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանի հետ, քննարկվեցին մարզում արդյունաբերության եւ բիզնեսի զարգացման գործում Մեծ Բրիտանիայի հետ համագործակցության հնարավորությունները: Լրագրողների հետ ճեպազրույցի ժամանակ դեսպանն ասաց, որ այդ բնագավառում արդեն կան որոշակի պայմանավորվածություններ: Իսկ դիսպանսերում հիշյալ արտադրամասի գործարկումը, ըստ նրա, կնպաստի հիվանդներին աշխատանքային թերապիայով ապահովելու, իրենց հասարակության անդամ զգալու եւ, վերջապես, գումար վաստակելու գործում: Նրանց թողարկած արտադրանքը սկզբում կօգտագործվի միայն հիվանդանոցներում, այնուհետեւ՝ լայն սպառման համար:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

■ «Ավստրիական ավիաուղիներ» ընկերության ներկայացուցիչները վերջերս Վիեննայում մամլո ասուլիսի ժամանակ հայտարարել են, որ ընկերությունը իր հավաքակազմը մտադիր է համալրել նոր ինքնաթիռներով: Համաձայն Ռոյթեր գործակալության, ընկերությունը նաեւ պլանավորում է նոր տարվանից չվերթեր իրականացնել դեպի Երեւան, Բաքու, Տաշքենդ, Աթիրաու (Ղազախստան) եւ Մոնրեալ (Կանադա):

ՆՏ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակություն է սարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ՁՈՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԲԻԶՆԵՍ

ՀՀ փոքր ու միջին ձեռնարկությունները ճգնաժամի ու սնանկացման եզրին են

Երեկ Հայաստանի փոքր ու միջին ձեռնարկությունների (ՓՄՁ), միջազգային կազմակերպությունների, բիզնեսին առնչվող հասարակական կազմակերպությունների, խորհրդատվական ընկերությունների ներկայացուցիչները «Փոքր ձեռնարկատիրությունը Հայաստանում» առաջին համահայկական համաժողովում քննարկեցին ՓՄՁ խնդիրները: Ի դեպ, կառավարությունն այս միջոցառումը նախաձեռնողներին, որոնցից գլխավորը Ձեռնարկատերերի միությունն էր, տրամադրել էր ոչ միայն իր համաժողովների Մելիք-Ադամյան փողոցի դահլիճը, այլեւ, որպես ՓՄՁ-ների նկատմամբ իր ուշադրության ապացույց՝ ներկայացել էր բավականին ներկայացուցչական կազմով՝ ՀՀ վարչապետի գլխավորությամբ:

Արմեն Դարբինյանն իր ելույթում ասաց այն, ինչը կասեր յուրաքանչյուր վարչապետ իր երկրի ձեռներեցներին՝ ՓՄՁ-ների զարգացումը կարեւորագույն խնդիր է, որով պետք է լուծվեն Հայաստանում օրախնդիր դարձած սոցիալական հարցերը՝ աշխատատեղերի ու մարդկանց ապրուստի հնարավորության ստեղծումը: Կառավարությունը մշակում է շատ լուրջ ծրագրեր՝ փոքր ձեռնարկությունների զարգացման համար, նախապատրաստվում են ՓՄՁ գործունեությունն ապահովող «Փոքր ու միջին ձեռնարկատիրության զարգացման» եւ Առեւտրաարդյունաբերական պալատի մասին օրենքների նախագծերը: Պետք է վերացվեն ՓՄՁ-ների ճանապարհին հայտնվող բոլոր խոչընդոտները, այդ թվում՝ գրավի, հողի շուկաների բացակայությունը, որոնք թույլ չեն տալիս բանկերին հուսալի երաշխավորված մեխանիզմներով վարկեր տրամադրել ձեռնարկություններին, ստեղծվեն անհրաժեշտ ենթակառուցվածքներ՝ վարկային ծրագրերի օգտագործման համար: Նույնը վերաբերում է ներդրումային ծրագրերին. այսօր կա ներդրումների վերաբերյալ կառավարության հստակ ծրագիր, բայց չկա մասնավոր ձեռներեցի համար Հայաստանում ներդնելու անհրաժեշտ «կոմֆորտը»: Այսպես Ա. Դարբինյանը թվարկեց «չկա»-ների մի ամբողջ ցուցակ: «Կառավարությունը պատրաստ է կանգնել ձեռներեցների կողքին (բայց՝ «օրինապահ ձեռներեցի», որի մասին իր ելույթում մի քանի անգամ շեշտեց վարչապետը- Ս. Գ.), օգնել նրանց, օժանդակել, լսել, քննարկել ցանկացած առաջարկություն», ասաց վարչապետն ու թիկնապահների ուղեկցությամբ հեռացավ դահլիճից: Հետո միկրոֆոնը մոտ կես ժամ լռեց, եւ ՄԱԿ-ի մշտական ներկայացուցչի տեղակալ պրն Վենանսիոն կես ժամ շարունակ չէր կարողանում շարադրել իր ելույթը՝ ՓՄՁ-ների զարգացման միջազգային փորձի, մասնավորապես «հնդկական» եւ «ողկուզային» մոդելների մասին: «Թող այս տեխնիկական պրոբլեմը լինի ձեռնարկատերերի գլխին եկած վերջին փորձանքը», կատակեց Ձեռնարկատերերի միության նախագահ, ԱԺ պատգամավոր Հերմինե Նաղդալյանը: Հենց նրա ելույթն էլ ՓՄՁ-ների խնդիրների ողջ խտացումն էր:

Ըստ Հ. Նաղդալյանի, ՀՀ հարկային դաշտը խանգարում է ոչ միայն ՓՄՁ-ների, այլեւ ամբողջ տնտեսության զարգացմանը. ձեռնարկությունները, հնարավորություն չունենալով շարունակելու իրենց աշխատանքը, դադարեցնում են գործունեությունը: Մտահոգիչ են դարձել չհիմնավորված ստուգումները, սուբյեկտիվիզմը եւ կամայականությունը: Բայց խնդիրների խնդիրը կառավարության կողմից հսկիչ սարքերի պարտադիր տեղադրման որոշումն է, որը հիմնականում հարվածում է ՓՄՁ-ներին: Ըստ Հ. Նաղդալյանի, ոչ պակաս կարեւոր խնդիր է նաեւ ավելացված արժեքի հարկի գանձումը սահմանի վրա, որը «մեծագույն հարված է հատկապես ներմուծմամբ զբաղվող ձեռնարկություններին»: Ինչ վերաբերում է գործող մաքսատուրքերին, ապա դրանք, ըստ տիկին Նաղդալյանի, սահմանվում են կամ Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպության, կամ էլ խոշոր բիզնեսի ցանկություններին համապատասխան: Երրորդ կարեւորագույն խնդիրը ձեռնարկությունների համար վարկերի անհասանելիությունն է: Այսօր վարկային ռեսուրսները տնօրինող բանկերն անում են ամեն ինչ՝ խոչընդոտելու ՓՄՁ-ների զարգացմանը: Վարկերին տրամադրվող «ուռճացված» պահանջները հասցվել են այնպիսի «աբսուրդ իրավիճակի», որ ՀԲ-ի տրամադրած ձեռնարկությունների զարգացման 10 մլն ԱՄՆ դոլարը անհասանելի է դարձել ձեռնարկությունների, հատկապես մարզերի ձեռնարկությունների համար (միջազգային վարկային ծրագրերը գործում են միայն մայրաքաղաքում եւ նրանից դուրս 60 կմ շառավղում միայն): Ելույթ ունեցողի կոնկրետ առաջարկությունները հիմնականում հետեւյալն էին՝ ՓՄՁ գործունեության համար իրավական, հարկային, մաքսային բարենպաստ միջավայրի ձեւավորում, ֆինանսավարկային եւ ներդրումային օժանդակություն, ձեռներեցների համար հարկային արտոնությունների համակարգի ստեղծում, իսկ ավելի կոնկրետ՝ ՓՄՁ-ների գրանցումից հետո երկու տարով ազատել շահութահարկից, ՓՄՁ-ներին ազատել հսկիչ դրամարկղային սարքեր օգտագործելուց: ՓՄՁ-ների նկատմամբ չկիրառել ՀՀ Հարկային օրենսգրքի 22 եւ 25 հոդվածները, մանրամեծածախ ցանցում առանց փաստաթղթերի աշխատելու դեպքում եկամտահարկը սահմանել ոչ ավելի, քան հինգ տոկոս, հարկային տույժերը եւ այլն, եւ այլն:

Ելույթ ունեցավ նաեւ ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Հ. Գեւորգյանը: Համաժողովի սկզբում հայտարարված տնտեսվարողներ-նախարարներ բանավեճը, որին Հ. Գեւորգյանից բացի նախատեսվում էր նաեւ ՀՀ տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների նախարար Վ. Ավանեսյանի եւ ֆինէկոնոմնախարար Է. Սանդոյանի ներկայությունը, ի հուսախաբություն լրագրողներիս, տեղի չունեցավ վերջիններիս բացակայության պատճառով: Իսկ նրանց փոխարինած «երկրորդ էշելոնի ներկայացուցիչներին»՝ հարկային տեսչության պետի տեղակալ Ա. Ալավերդյանի եւ Է. Սանդոյանի «աջ ձեռքը» համարվող Գ. Արզումանյանին ուղղված հարցերը այնքան շատ էին, որ տիկին Նաղդալյանը ստիպված էր արձագանքել՝ «ժողովուրդ ջան, քրտնեցրինք, այդքան վրա մի տվեք»: Բանավեճը ավարտվեց ոչ-ոքի: Վերջում «Ազգի» այն հարցին, թե ինչպես է գնահատվում համաժողովի ավարտը, Հ. Նաղդալյանը արձանագրեց՝ «ամենայն դեպս, ինչպես նմանատիպ միջոցառումներում է լինում, դահլիճը վերջում չդատարկվեց»: Տեղեկացվեց նաեւ, որ նման համաժողովներն այնքան էլ թանկ հաճույք չեն՝ ընդամենը 500-600 հազար դրամի պատմություն: Ֆինանսականն այս անգամ տրամադրվել էր «Շիրակինվեստբանկի» եւ TACIS ծրագրի կողմից:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

ՎՃԱՐՈՎԻ

Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավորներին

Հարգելի պատգամավորներ
Հարգելի պատգամավորներ

ՀՀ կառավարությունը 1998 թ. մայիսի 15-ին ընդունվել է թիվ 298 որոշումը «Հայաստանի Հանրապետությունում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների ներդրման մի շարք միջոցառումների մասին»: Ըստ այդ որոշմամբ հաստատված ժամկետացանկի արդեն 1999 թ. հունվարի 1-ից հսկիչ-դրամարկղներ պետք է ներդնեն խանութները, վարսավիրանոցները, հյուրանոցները, ավիադրամարկղները, վառելանյութի վաճառքի կետերը, սաունաները եւ խաղատները:

Ըստ պաշտոնական տվյալների, նշված տնտեսվարող սուբյեկտների թիվն անցնում է 10 հազարից:

Միաժամանակ վերոհիշյալ որոշմամբ հանձնարարականներ են տրվել պետական տարբեր գերատեսչությունների:

Այսպես.

ա) Որոշման 5-րդ կետով ստեղծված «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների ցանկը հաստատող տեխնիկական մասնագիտական հանձնաժողովին հանձնարարվել է «Եռամսյա ժամկետում սույն որոշման 4-րդ կետին համապատասխան սահմանված հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներին ներկայացվող պարտադիր տեխնիկական պահանջների հիման վրա սահմանված կարգով հաստատել հանրապետության տարածքում կիրառման համար թույլատրվող հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների ցանկը»:

Կատարումը. Թեեւ որոշումից հասկանալի չէ, թե «եռամսյա ժամկետի» հաշվարկի սկիզբը երբ է սկսվում, այնուամենայնիվ, նշված հանձնաժողովն իր աշխատանքի արդյունքները հրապարակել է «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի հոկտեմբերի 31-ի համարում՝ խախտելով ՀՀ Սահմանադրության 6-րդ հոդվածի եւ համապատասխան օրենքի պահանջները՝ պաշտոնական հրապարակում են համարվում «Պաշտոնական» եւ «Գերատեսչական» տեղեկագրում զետեղված օրենքներն ու որոշումները:

բ) Որոշման 6-րդ կետով ՀՀ հարկային տեսչությանը հանձնարարվում է. «4-ամսյա ժամկետում հաստատել.

1. Կիրառման համար թույլատրվող հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնները՝ համաձայնեցնելով ՀՀ ԿԲ-ի եւ երկու նախարարությունների հետ.

2. Ձեռնարկությունների կողմից օգտագործվող հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների գրանցման կարգը համաձայնեցնելով ՀՀ ֆիննախի հետ»:

Կատարումը. Ցայսօր նշված կանոնները եւ կարգը պաշտոնապես հրապարակված չեն:

գ) Որոշման 7-րդ կետով ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությանը հանձնարարվել է.

1. «Երկամսյա ժամկետում ՀՀ հարկային տեսչության եւ Հայպետստանդարտի հետ համատեղ ՀՀ կառավարություն ներկայացնել առաջարկություն հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների տեխնիկական սպասարկման վերաբերյալ.

2. ՀՀ արդարադատության նախարարության հետ համատեղ ՀՀ կառավարություն ներկայացնել առաջարկություն հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնները խախտելու համար պատասխանատվություն սահմանելու վերաբերյալ»:

Կատարումը. Առանձին հանձնարարականի ճակատագիրը հայտնի չէ եւ տեղեկագրերում էլ դեռեւս ոչ մի հետք չկա:

Երկրորդը՝ նրանք «փառքով» են կատարել՝ սահմանելով 200 եւ 400 հազար դրամ տուգանքներ:

Արդեն պարզից էլ պարզ է, որ եթե անգամ ինչ-որ հրաշքով չկատարված բոլոր այդ հանձնարարականները մեկ օրվա ընթացքում իրականություն դառնան, ապա ոչ միայն 10.000 (տասը հազար), այլեւ դրանից տասը անգամ քիչ տնտեսվարող սուբյեկտների համար այդ մեքենաների ձեռք բերումը, դրանց գրանցումը, դեռեւս գոյություն չունեցող տեխսպասարկման ձեռնարկությունների հետ համապատասխան պայմանագրերի ստորագրումն անհնար է ոչ միայն մինչեւ 1999 թ. հունվարի 1-ը, այլեւ նշված ժամկետներից շատ ավելի ուշ:

Հարց է առաջանում՝ ո՞ւմ է ձեռնտու նման որոշման կայացումը, 1999 թ. հունվարից տուգանքների հասաման անսահման ձգտումը, մեր ժողովրդին, ամենահամեստ հաշվարկներով, տասը միլիոն ԱՄՆ դոլարով աղքատացնելը եւ, ըստ էության, նոր տարվանից առեւտրի ողջ համակարգի կաթվածահար անելը:

Հարգելի պատգամավորներ

Հույս ենք հայտնում, որ հսկիչ-դրամարկղային մեքենաներ չտեղադրելու եւ շահագործման կանոնների խախտման համար դրամական տույժեր սահմանող օրինագծի 1998 թ. դեկտեմբերի 2-ին տասնհինգ օրով հետաձգված քննարկումը կատարելիս հաշվի կառնեք նշված հանգամանքները:

ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Վահրամ Խորխոռունու անունը զոհերի թվում կանխավ նշվա՞ծ էր

Սկիզբը էջ 1

Համոզված եմ, որ վաղ թե ուշ կպարզվեն հիմնական դրդապատճառները, բայց այժմ պետք է ձեռնպահ մնանք շահարկումներից եւ լարվածության խորացումից»: Իսկ հարցականները շատ են, որոնք հատկապես խորանում են մամուլում երեկ արդեն հրապարակված հոդվածներից, որոնց մի մասն արդեն ակնհայտ կանխակալ ուղիով է փորձում ուղղել այս սպանության ընթացքը: Այսպես՝ անմիջապես ասպարեզ նետվեց այն փաստը, որ Վահրամ Խորխոռունին եղել է տրանսպորտային ոստիկանության պետ: Կարծես որոշ ուժեր փորձում են հիմնավորել, թե նա հստակ առնչվել է երկաթգծի վարչությունում տեղի ունեցած հանցագործություններին, ի մասնավորի՝ 70 տոննա չարաբաստիկ մազութի կորստին, Համբարձում Ղանդիլյանի սպանությանը եւ այն ժամանակ տրանսպորտային դատախազ Արամ Կարապետյանին, որն էլ հինգ ամիս առաջ գնդակահարեց ՀՀ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանին եւ ապա ինքնասպան եղավ՝ ըստ պաշտոնական վարկածի: **«Ազգին»** իրազեկ աղբյուրները տեղեկացրին, որ Վահրամ Խորխոռունին տրանսպորտային ոստիկանության պետ է եղել ընդամենը մի քանի օր եւ պաշտոնանկ է արվել այն ժամանակ ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանի կողմից՝ ինքնաթիռի շարժասանդուղքը ուշացումով մոտեցնելու պատճառով: Այսինքն՝ անգամ բուռն ցանկության դեպքում Վահրամ Խորխոռունին չէր կարող ներքաշվել այս պատմության մեջ: Երկրորդ՝ «Առավոտ» օրաթերթում հիշատակվեց, թե Վահրամ Խորխոռունին սեփական բիզնես է ունեցել եւ զբաղվել է ալկոհոլային խմիչքների ու ծխախոտի գործով: Երեկ այս փաստը բավական կտրուկ հերքվեց, եւ Վահրամ Խորխոռունու մերձավորները պնդեցին, որ նա երբեւիցե չի զբաղվել խմիչքի եւ ծխախոտի գործով եւ չի էլ փորձել վերահսկել այս ոլորտները, քանզի շատ ավելի լուրջ եւ ազդեցիկ լծակներ ուներ:

Ինչպես տեղեկացրին մերձավորները, Վահրամ Խորխոռունին արդեն տեւական ժամանակ չէր կրում իր ծառայողական զենքը եւ քանիցս հայտարարել էր ընկերական շրջապատում՝ եթե մտադրվեն սպանել, ապա ոչ մի ատրճանակ կամ թիկնապահ չի փրկի: Վահրամ Խորխոռունու սպանությունը բացահայտողներին արժե հիշել 1997 թ. արդեն պատմական դեկտեմբերը, եւ չարաբաստիկ դարձած այդ դեկտեմբերից սկիզբ առած մահափորձերը: Ներքին զորքերի հրամանատար Արծրուն Մարգարյանի ոտքերին արձակված ավտոմատային կրակահերթից անմիջապես հետո շրջանառության մեջ դրվեց մահափորձի հաջորդ հավանական թեկնածուի անունը՝ Վահրամ Խորխոռունի: Իսկ հինգ ամիս առաջ գլխավոր դատախազ Հենրիկ Խաչատրյանի սպանությունից հետո՝ մարդասպան եւ ինքնասպան հայտարարված Արամ Կարապետյանի հուղարկավորության օրը գերեզմանոցում քաղաքական եւ իշխանական շրջանակների որոշ ներկայացուցիչներ լրագրողների ներկայությամբ ենթադրում էին սպասվելիք թիրախի ուղղությունը՝ դարձյալ Վահրամ Խորխոռունի: Գործընկերները վկայում են, որ վերջին ժամանակներս Խորխոռունին իրոք մտահոգված էր... Կանխատեսումների սիրահարները կարող են փորձել գուշակել հաջորդ թիրախը:

Վարկածներն այսպիսով ունեն հնարավոր երեք ուղղություն՝ տնտեսական, քաղաքական, ինչպես նաեւ դրսի: Վահրամ Խորխոռունու սպառազինության փոխնախարար լինելն ինչ-ինչ առումներով նրան նշանակալի էր դարձնում նաեւ դրսի ուժերի հայացքում: Տնտեսական վարկածի հիմնավորումը, ըստ էության, կարող է գցել պաշտպանության նախարարության վարկանիշը՝ հատկապես Մավրիկ Ավետիսյանի հետ կապվածի տրամաբանական շղթայում, իսկ նախարարության վարկանիշի անկումը ուղղակիորեն կապված է նախարար Վազգեն Սարգսյանի հետ: Պաշտպանության նախարարի շուրջ ստվերները կարող են խտանալ հենց այն ժամանակ, երբ նա լուրջ հայտ ներկայացրեց ուղղորդելու Հայաստանի քաղաքական զարգացումը եւ գլխավորելու իր հիմնադրած ազգային-ազատական կենտրոնամետ կուսակցական շարժումը: Գուցե Վազգեն Սարգսյանը շտապե՞ց կամ ուշացա՞վ...

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **հետահայաց**

ՊՐԱՀԱ

Ելենա Բոններ. Տեր-Պետրոսյանը վշտացրեց իր փոխակերպումներով

«Մինչեւ երկու տարեկան հասակս միայն հայերեն էի խոսում, քանզի իմ խնամքով զբաղվում էին իմ հայ տատիկը եւ նրա քույրը: Հետո, երբ տեղափոխվեցինք Մոսկվա, մեր ընտանիքում միայն ռուսերեն էին խոսում, ու ես դժբախտաբար մոռացա հայերենը: Այս պատճառով էլ մի օր ինձ Հովհաննես Շիրազը «շուռ տված հայ» անվանեց», այս խոստովանությունը հայտնի իրավապաշտպան, ակադեմիկոս Անդրեյ Սախարովի այրին՝ նույնքան հայտնի իրավապաշտպան Ելենա Բոններն արեց մեր հրաժեշտի պահին: Նրան հանդիպեցինք «Ազատություն» ռադիոկայանի Պրահայի կենտրոնական խմբագրատանը, ուր նա մամուլի ասուլիս էր հրավիրել:

Ելենա Բոնները Պրահա էր ժամանել մասնակցելու «Խարտիա 77»-ի հոբելյանական նիստին: Չեխիայի նախագահ Վացլավ Հավելը նրան հանձնեց Անդրեյ Սախարովին հետմահու շնորհված «Բարոյական աջակցություն ցուցաբերելու համար» դիպլոմը: Դեռեւս 1974 թվականին Ա. Սախարովն ու Ե. Բոնները ԽՍՀՄ քաղբանտարկյալների երեխաներին աջակցություն ցուցաբերելու հիմնադրամ էին բացել, որը հետագայում օգնեց նաեւ Լեհաստանի ու Չեխոսլովակիայի քաղբանտարկյալների երեխաներին: Նա այժմ աշխատում է Մոսկվայի Սախարովի անվան թանգարանում, որին կից գործում է իրավապաշտպան հասարակական կենտրոնը:

«Ազատություն» ռադիոկայանում հրավիրված մամուլի ասուլիսի հիմնական թեման Ռուսաստանի ներքաղաքական կյանքն էր: Բոնները, չսպասելով որեւէ հարցի, նախ հայտարարեց, թե անցնող տարին Ռուսաստանին գրեթե ոչինչ չտվեց, որեւէ բնագավառում լուրջ բարեփոխում չկատարվեց, մարդիկ մնացին մշտապես մտահոգ վիճակում: Նրա կարծիքով, Ռուսաստանի նախագահական առաջագա ընտրություններից ավելի կարեւոր են Պետդումայի ընտրությունները, քանզի Բորիս Ելցինի ներկա կարգավիճակը ցույց է տալիս, որ նախագահին կարելի է հեշտությամբ ճկել՝ չնայած նրա ունեցած մեծ լիազորություններին: Այդ իսկ պատճառով այնքան էլ կարեւոր չէ, թե ով կլինի հաջորդ նախագահը, կարեւորը ճիշտ խորհրդարան ընտրելն է:

Նա չթաքցրեց իր համակրանքը Գրիգորի Յավլինսկու եւ նրա «Յաբլոկո» միավորման հանդեպ, նշելով, որ դեմ է ժողովրդավարական ուժերի միասնական ցուցակով ընտրություններին մասնակցելու գաղափարին, ինչը կիրառվեց դեկտեմբերի 6-ին Սանկտ Պետերբուրգի քաղաքային խորհրդարանի ընտրությունների ժամանակ: Իր դիրքորոշումը Բոնները պատճառաբանեց այն մեկնաբանությամբ, որ ժողովրդավարներից շատերը, օրինակ Գայդարը, Չուբայսը, Նեմցովը, արդեն իսկ եղել են իշխանության բարձրագույն օղակներում եւ վարկաբեկվել, իսկ վարկաբեկվածների հետ նույն ցուցակում լինելը կարող է միայն ձախողման հասցնել: Նա վստահություն հայտնեց, որ «Յաբլոկոն» առանձին հանդես գալու դեպքում ընտրություններում կարող է կոմունիստներին հավասար քվե ստանալ:

Իսկ թե ինչ է մտածում Ելենա Բոնները հայաստանյան իրադարձությունների ու խնդիրների մասին, փորձեցինք պարզել «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծրագրի ու «Ազգ» օրաթերթի համար հրավիրված հատուկ հարցազրույցում: Զրույցը ներկայացնում ենք ամբողջությամբ.

– Դուք թերեւս հետեւել եք Հայաստանում մարդու իրավունքների պաշտպանության իրավիճակին թե՛ Տեր-Պետրոսյանի իշխանության շրջանում, թե՛ հիմա: Ինչպիսի՞ն է դրությունը Ձեր գնահատմամբ:

– Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի օրոք տեղ գտած երեւույթները՝ ժողովրդավարական թերթերի փակումը, Հայ հեղափոխական դաշնակցություն կուսակցության գործունեության չհիմնավորված կասեցումը, ինչպես նաեւ ահաբեկչության մեղադրանքները, ինձ ոչ միայն վշտացրին, այլեւ ցնցեցին կատարված փոխակերպումներով: Ես հասկանում եմ, որ իրականության նկատմամբ պետք է պահպանել բազմակարծությունը՝ հատկապես Հայաստանում, որտեղ ամեն ինչ շատ ծանր էր, անգամ ողբերգական: Բայց ինձ համար վերջին տարիները, երբ իշխանության ղեկին Տեր-Պետրոսյանն էր, մարդու իրավունքների պաշտպանության խնդրում վշտացնող էին:

– Ինչպե՞ս եք գնահատում Հայաստանի ներկայիս քաղաքական իրավիճակը:

– Ինձ համար շատ դժվար է գնահատական տալ, քանզի ես բավարար չափով իրազեկ չեմ: Ես շատ լավ կարծիք ունեմ Ռոբերտ Քոչարյանի մասին: Իմ այս անձնական վերաբերմունքը ձեւավորվել է 1988 թվականին, երբ Ստեփանակերտում կարճ մի հանդիպում ունեցա այն ժամանակ «Կռունկի» անդամ Քոչարյանի հետ: Ես գիտակցում եմ, որ Ռոբերտին շատ ծանր ժառանգություն է բաժին ընկել, որի թելադրած խնդիրները բավական բարդ են: Եվ ավելի կարեւոր եմ համարում այն ժողովրդավարական արժեքների պահպանումը, որոնք ձեռք են բերվել Հայաստանի նախորդ տարիների քաղաքական կյանքում: Ռոբերտի առջեւ նաեւ շատ ծանր տնտեսական խնդիրներ կան: Մարդու իրավունքները ոչ միայն քաղաքական ազատություններ ու քաղաքացիական իրավունքներ են ներառում, այլեւ նվազագույն կարիքների ապահովում ու ժողովրդի գոյապահպանում: Դժվար է նրա համար:

– Ժողովրդավարացումը միշտ էլ պատմականորեն բարդ գործընթաց է, հատկապես կոմունիստական վարչակարգից հետո: Ի՞նչ եք կարծում, որոնք էին Հայաստանի առաջընթացը խափանող սխալներն ու բացթողումները:

– Շատ բարդ է խոսել այդ մասին: Կցանկանայի, որ այն պատերազմը, որ վարում է Ղարաբաղի հայությունը, հայերի կողմից ավելի քաղաքակիրթ լիներ: Այդպես չի լինում, անշուշտ, պատերազմը պատերազմ է: Գիտեմ, որ մարդասիրական պատերազմ վարելու եւ նման կարգի բոլոր հուշագրերն անմտություն են: Դա միջազգային հանրության վերապահումն է, որպեսզի չհանգեն այն եզրակացության, թե պատերազմներ ընդհանրապես չպիտի լինեն: Այդուհանդերձ, ես շատ վիրավորվեցի, երբ հայերը պատերազմում իջան հակառակ կողմի դաժանության մակարդակին:

– Վերջին տարիներին Դուք այլեւս ակտիվորեն չեք զբաղվում ղարաբաղյան հակամարտությամբ: Ձեր վերաբերմունքը փոխվե՞լ է...

– Ոչ եւ կրկին ոչ: Ես ամուր կանգնած եմ եւ մինչեւ կյանքիս վերջը կանգնած կլինեմ սահմանների անխախտելիության նկատմամբ ազգերի ինքնորոշման իրավունքի գերադասության դիրքերում: Վերջերս Վարշավայում տեղի ունեցավ իրավապաշտպանության միջազգային երրորդ խորհրդաժողովը, ուր մեր ջանքերով (ինձ հետ էր նաեւ Քերոլայն Քոքսը) մի բանաձեւ ընդունվեց: Բանաձեւը հատկապես Ղարաբաղի մասին չէ, այլ՝ ինքնորոշման իրավունքի գերադասության: Փաստաթղթում նշվում է, որ ՄԱԿ-ը պետք է մեխանիզմներ մշակի, որպեսզի այդ իրավունքը միայն հռչակագրային, դատարկ խոսքի արժեք չունենա, եւ մենք իբրեւ իրավապաշտպաններ պատրաստ ենք մասնակցելու նման մեխանիզմներ մշակելու աշխատանքներին: Իհարկե, Վարշավայում ընդունված բանաձեւն ուներ նաեւ հակառակորդներ. բացի ադրբեջանական պատվիրակությունից բանաձեւին ընդդիմանում էին նաեւ Ռուսաստանի որոշ պատվիրակներ:

Ես անտարբեր չեմ ղարաբաղյան հակամարտության խնդրին: Պարզապես ընդունենք, որ ծերանում եմ. արդեն 76 տարեկան եմ, ու շատ քիչ ուժ է մնացել: Մի հանգամանք էլ նշեմ. Հայաստանում եւ Ղարաբաղում որոշակի դրական ստատուս քվո է հաստատվել՝ այն իմաստով, որ արկեր չեն պայթում, ռումբեր չեն ընկնում, Ստեփանակերտում կրկին ծառեր են տնկում: Ի դեպ, իմ որդին բազմիցս եղել է Ղարաբաղում, եւ մարդասիրական օգնություն է տարել, եւ մասնակցել գերիների փոխանակմանը: Նրա հավաքած դրամական օգնությունը ես փոխանցել եմ Արցախի թեմի առաջնորդին, երկու անգամ նմանատիպ օգնություն ենք փոխանցել ղարաբաղյան պատերազմի որբերի համար:

Խնդիրն այն է, որ չեչենական պատերազմի սկսվելուց ի վեր, էլ չեմ խոսում աբխազական ու ինգուշական հակամարտությունների մասին, կենտրոնացա դրանց շուրջ: Փառք Աստծո, Ղարաբաղում չեն կրակում, եւ ես կարող եմ միայն աղոթել, որ նորից չկրակեն:

– Դուք տեսնո՞ւմ եք Ղարաբաղի խնդրի լուծման ելքը:

– Կարծում եմ, որ Ղարաբաղը պետք է լինի հայկական: Եվ միայն հայերը կարող են որոշել՝ Ղարաբաղը Հայաստանի մա՞ս լինի, թե՞ անկախ պետություն: Բացառությամբ Լաչինի միջանցքի, մնացյալ տարածքները պետք է հանձնել, հետո Ադրբեջանի հետ հարատեւ խաղաղության դաշն կնքել: Այս մասին լսելուց հետո ադրբեջանցիները կրկին կսկսեն զանգահարել ինձ ու սպառնալ, թե դու դեռ կտեսնես, պառավ հայուհի: Բայց ես արդեն սովոր եմ նման ահաբեկումների, ինձ բազմիցս անվանել են պառավ ջհուդ, պառավ ինգուշ:

– Տարբեր տվյալների համաձայն, ժողովրդավարացման տարիներին Հայաստանից հեռացել է 700 հազարից մինչեւ մեկ միլիոն 200 հազար մարդ: Դարասկզբին ցեղասպանության զոհ դարձավ մեկուկես միլիոն հայ: Ինչպե՞ս եք գնահատում այս փաստը, որն ըստ էության արժեզրկում է ժողովրդավարության վեհ գաղափարները:

– Ես չեմ կարող դատապարտել այն մարդկանց, ովքեր թողնում են հայրենիքը: Ինձ վիճակվել է շատ հայ ընտանիքների աջակցել, իհարկե, մեծ մասամբ ոչ թե Հայաստանից, այլ Ադրբեջանից: Չեմ կարող մեղադրել մարդկանց, ովքեր իրենց երեխաներին պատերազմի ու ջարդի վտանգից են փախցրել կամ Հայաստանի ցրտից ու քաղցից: Միեւնույն ժամանակ, կարծում եմ, որ դա շատ վտանգավոր է հայերի համար որպես ժողովրդի, որպես աշխարհի ամենահին մշակույթը կրող ազգերից մեկի: Ինձ թվում է, որ Յունեսկոն վաղուց պետք է մտածեր հայերին Կարմիր գիրք մտցնելու ու Հայաստանին օգնություն հասցնելու մասին: Այս պարագայում ուզում եմ նշել, որ որքան էլ դժվարություններ ունենան սփյուռքի հայ ընտանիքները, պետք է անհամեմատ ավելի մեծ ջանքեր գործադրեն Հայաստանի տնտեսական կյանքը վերականգնելու համար: Հաճախ Աստծուն հարց եմ տալիս՝ ինչո՞ւ Իսրայելում ու Հայաստանում նավթ չկա, գուցե որեւէ մեկը հայտնաբերի՞:

– Անշուշտ դժվար է մեղադրել այն մարդկանց, ովքեր իրենց տարրական աշխատելու եւ ապրելու իրավունքները պաշտպանելու ու ընտանիքին կերակրելու նպատակով լքել են հայրենիքը: Ուրեմն չպե՞տք է դատապարտել այն քաղաքականությունը, որը հանգեցրեց դրան:

– Շատ հեշտ է դատապարտել քաղաքականությունը: Դժվարը ճիշտ դեղատոմսեր առաջարկելն է: Նախկին խորհրդային կայսրության բոլոր հանրապետություններում էլ դժվար է: Ես չգիտեմ՝ որտեղ է լավ: Կարծում եք նավթ ունեցող Թուրքմենիայո՞ւմ է լավ: Անցումային շրջանը չի կարող կարճատեւ լինել: Ամեն դեպքում ես կրկին կոչ եմ անում սփյուռքին՝ օժանդակել Հայաստանում աշխատանքային տեղեր բացելուն, մանր եւ միջին գործարարության զարգացմանը: Սա սփյուռքահայերի պատմական պարտականությունն է:

Հարցազրույցը վարեցին
ԱՆՆԱ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԸ եւ
ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆԸ
Պրահա

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

Գիտաժողով՝ նվիրված Կարին-Էրզրումին

Փարիզի մեր պաշտոնակից «Յառաջ» օրաթերթի դեկտեմբերի 1-ի համարից տեղեկանում ենք, որ Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանի Դիկսոն լսարանում նոյեմբերի 14–15-ին տեղի է ունեցել պատմական Հայաստանի նահանգներին եւ քաղաքներին նվիրված գիտաժողովների շարքի չորրորդ նստաշրջանը՝ ամբողջապես վերապահված Կարին-Էրզրումին: Գիտաժողովը կազմակերպել է պրոֆեսոր Ռիչարդ Հովհաննիսյանը՝ հովանավորությամբ Հայ կրթական հիմնարկության հայոց արդի պատմության ամբիոնի եւ գործակցությամբ հայ լեզվի եւ գրականության «Նարեկացի» ամբիոնի: Գիտաժողովին մասնակցել են Հայաստանից, Եվրոպայից եւ Միացյալ Նահանգներից 17 մասնագետներ, որոնք երկու օրվա ընթացքում 400 ունկնդիրների ներկայությամբ խոսել են Կարին-Էրզրումի շրջանի մասին, անդրադառնալով նրա պատմական աշխարհագրությանը, պատմությանը, ազգագրական վիճակին, ավանդույթներին, տնտեսական եւ քաղաքական զարգացումներին՝ հնագույն դարերից մինչեւ 20-րդ դար:

Առաջին օրը, Ռիչարդ Հովհաննիսյանի բացման խոսքից հետո, հաջորդաբար զեկուցումներով հանդես են եկել Ռոբերտ Հյուսենը (Նյու Ջերսիի Ռոուն համալսարանից) «Կարին շրջանի պատմական աշխարհագրությունը Դ. դարից մինչեւ ԺԹ դարը», Ռոբերտ Թոմսոնը (Օքսֆորդի համալսարանից) «Հայկական տեսակետները բյուզանդական եւ թուրքական արշավանքների առնչությամբ», Լյուսի Տեր-Մանվելյանը (Թաֆթս համալսարանից) «Միջնադարյան Կարին-Էրզրումը իր եկեղեցիներով, դամբարաններով, գործերով եւ առեւտրական ուղիներով» (լուսապատկերների ներկայացում), Տիգրան Գույումջյանը (Ֆրեզնոյի համալսարանից) «Կարինի անկումը ու վերականգնումը ԺԶ-ԺԸ դարերում», Աշոտ Մելքոնյանը (Երեւանի պատմության ինստիտուտից) «Կարին-Էրզրումի ժողովրդագրական պատկերը Օսմանյան կայսրության շրջանում», Ռոբերտ Մորիսը (Միչիգանի համալսարանից) «Հայկական արտագաղթը Էրզրումից 1829–30 թվերին», Ջեյմս Ռիդը (Ստիրոս Վերինիա կենտրոնից) «Էրզրում նահանգի հայերը օսմանյան տիրապետության տակ՝ 1830–70 թթ.», Պամելա Նահապետյան Յանգը (Միչիգանի համալսարանից) «Սանասարյան վարժարանի դերը ազգային գիտակցության կազմավորման մեջ», Ռուբինա Փիրումյանը (Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանից) «Ձայն մը հնչեց Էրզրումի հայոց լեռներէն», Վարդիթեր Քոչուղյան-Հովհաննիսյանը «Կարինի հայ գյուղական կյանքը 1915-ից առաջ» թեմաներով: Ի բացակայություն հեղինակի, Կոլումբիա համալսարանից Նինա Գարսոյանի զեկուցումը «Կարինի ծագումն ու կրոնական դերը» ներկայացրել է պրոֆեսոր Ռիչարդ Հովհաննիսյանը:

Երկրորդ օրը կարդացվել են հետեւյալ զեկուցումները. Գրիգոր Պլտյան (Փարիզի արեւելյան լեզուների եւ քաղաքակրթության ազգային հիմնարկից) «Բացակա երկիրը», Ծիա Այվազյան՝ (Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիա համալսարանից) «Էրզրումի 1890-ական թվականների առնչությամբ ԼԱԿՀ-ի Վ. Չախլիքնի թերթը» (այդ անձնավորությունը երկու անգամ ճանապարհորդել է Միջին Արեւելքով եւ ականատես եղել ջարդերին: Ունի օրագիր եւ լուսանկարներ), Իզաբել Գաբրիելյան՝ (Ֆրեզնոյի պետական համալսարանից) «Քղի եւ Քղիի հայրենակցական միությունները Առաջին աշխարհամարտից առաջ», Հիլմար Քայզեր՝ (Ֆլորենսի եվրոպական համալսարանից) «Էրզրում նահանգը 1915-ին. գերմանական հյուպատոսարանի տեսանկյունից», պրոֆեսոր Ռիչարդ Հովհաննիսյան՝ «Էրզրումը 1916–1921 թթ.: Անդրանիկ, Սեւր եւ Մուստաֆա Քեմալ» եւ Դեյվիդ Կալոն՝ (Միչիգանի էն Արբոր համալսարանից) «Վիլյամ Սարոյանը եւ Էրզրումը»:

Զեկուցումները մեծ հետաքրքրություն են առաջացրել ներկաների շրջանում:

Հ. Ս.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Նոյեմբերի 25-ին Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովը Մեջլիսը, անվստահություն էր հայտնել վարչապետ Մեսութ Յըլմազին, եւ նրա կառավարությունը ձայների գերակշռող մեծամասնությամբ տապալվել էր: Հիշեցման կարգով նշեմ, որ, ըստ Թուրքիայի սահմանադրության, նոր կառավարությունը պետք է կազմավորվի 45 օրվա ընթացքում: Եթե Մեջլիսը դրան անվստահություն հայտնեց, ապա հանրապետության նախագահն իր հայեցողությամբ կազմավորում է ժամանակավոր կառավարություն, որն էլ երկրում կազմակերպում է Մեջլիսի նոր ընտրություններ: Քանի որ Մեջլիսն առաջիկա ընտրություններն ապրիլի 18-ին անցկացնելու որոշում էր ընդունել մինչեւ Յըլմազի կառավարության տապալումը, ուստի ենթադրվում է, որ Թուրքիայում կձեւավորվի անցումային կառավարություն:

Ներքաղաքական անորոշություն Թուրքիայում

Կառավարություն կազմավորելու հարցում Չիլլերը ձախողում է Էջեւիթի ձեռնարկումները

Նոյեմբերի 26-27-ին նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը հանդիպեց Մեջլիսում պատգամավորական խմբակցություն ունեցող բոլոր 5 կուսակցությունների ղեկավարների հետ: Թվում էր, թե նրա հանդիպումները պետք է վերաբերեին նոր կառավարության կազմավորմանը: Հակառակ ենթադրություններին, ինչպես այդ մասին տեղեկացնում է «Հյուրրիյեթը», հանդիպումների գլխավոր թեման Մեջլիսի առաջիկա ընտրությունների հետաձգումն էր: «Հյուրրիյեթի» տվյալներով, ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության նախագահ Դենիզ Բայքալը, առարկելով դրան, Դեմիրելին նախազգուշացրել է, որ ընտրությունների հետաձգումը խիստ բացասաբար կանդրադառնա կառավարության կազմավորման աշխատանքների վրա եւ անհամեմատ կբարդացնի դրանք: Ի պատասխան Բայքալի Դեմիրելն ասել է. «Ընտրությունների հետաձգումն ինձ թելադրում են ներկայիս պայմանները»:

Թերեւս Դեմիրելը չառարկեր ընտրությունների նշանակված ժամկետում, այսինքն՝ առաջիկա ապրիլի 18-ին անցկացմանը, եթե չլիներ իսլամական «Բարօրություն» կուսակցության իրավահաջորդ «Առաքինություն» կուսակցության ժողովրդականության աճի հանգամանքը: Դեմիրելը խոսելով Բայքալի հետ «ներկայիս պայմանների մասին», հենց դա նկատի ուներ: Ժողովրդականության աճը, ինչ խոսք, ենթադրում է հաղթանակի հավանականություն ընտրություններում, եւ դրանց հետաձգումը երկրում անհրաժեշտություն է դառնում:

Ահա թե ինչու Դեմիրելը կառավարության կազմավորման աշխատանքները հանձնարարեց Ձախ ժողովրդավարական կուսակցության նախագահ Բյուլենթ Էջեւիթին, որպեսզի վերջինս իր շուրջը համախմբի Մեսութ Յըլմազին ու Թանսու Չիլլերին, եւ նրա կոալիցիայի կազմում, բացի Ձախ ժողովրդավարական կուսակցությունից, ընդգրկվեն «Մայր հայրենիք» եւ «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունները: Կառավարությունն այսպիսով Մեջլիսում կունենար պատգամավորական մեծամասնություն եւ կպահովվեր դրա կենսունակությունը: Դա իր հերթին կհանգեցներ ընտրությունների հետաձգմանը եւ կլուծվեր նաեւ «Առաքինություն» կուսակցությանն իշխանությունից հեռու պահելու պետական առաջադրանքը:

Դեկտեմբերի 2-ին Բյուլենթ Էջեւիթը ձեռնամուխ եղավ նոր կառավարության ձեւավորմանը: Նրա ձեռնարկումները, սակայն, բախվեցին «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցության առաջնորդ Թանսու Չիլլերի վարչապետության հավակնություններին: Էջեւիթ-Չիլլեր առաջին հանդիպմանը վերջինս կտրականապես մերժեց իր կուսակցության մասնակցությունը «Մայր հայրենիք» եւ Ձախ ժողովրդավարական կուսակցությունների կոալիցիային: Քանի որ Էջեւիթն առաջնորդվում է իսլամական «Առաքինություն» կուսակցությանն իշխանությունից հեռու պահելու պետական առաջադրանքով, իսկ Դենիզ Բայքալի հետ ունի հակասությունները նրան հնարավորություն չեն տալիս կառավարությանը միանալու առաջադրանքով դիմել ժողովրդա-հանրապետական կուսակցությանը, ուստիեւ նրա ձեռնարկումները կանգնեցին ձախողման եզրին: Այդ ընթացքում Չիլլերն սկսեց հարձակումներ գործել նախագահ Դեմիրելի վրա՝ մեղադրելով նրան սահմանադրական կարգը երկրում խախտելու, ժողովրդավարական գործելակերպից շեղվելու մեջ: Նրա կարծիքով, Դեմիրելն ակնհայտ կամայականություն է ցուցաբերել՝ կառավարության կազմավորումը հանձնարարելով մի կուսակցության ղեկավարի, որը Մեջլիսում ընդամենը պատգամավորական 61 տեղ ունի:

Համենայն դեպս, դեկտեմբերի 9-ին Էջեւիթը Չիլլերի հետ երկրորդ անգամ հանդիպեց: Նա չէր կարող նկատի չունենալ, որ կառավարության «Մայր հայրենիք», «Ճշմարիտ ուղի» եւ Ձախ ժողովրդավարական կուսակցությունների մոդելը մինչ այդ մերժվել էր: Հետեւաբար Էջեւիթը Չիլլերին ներկայացրեց Ձախ ժողովրդավարական կուսակցության փոքրամասնական կառավարության մոդելը՝ պայմանով, որ «Ճշմարիտ ուղի» կուսակցությունը «Մայր հայրենիք» կուսակցության հետ Մեջլիսում աջակցի նրա գործունեությանը: Թանսու Չիլլերը կտրականապես մերժեց նաեւ այս առաջարկը՝ պատճառաբանելով, որ դա կհանգեցնի օրերս տապալված կառավարության վերականգնմանը:

Այդ ընթացքում «Առաքինություն» եւ «Մեծ միասնություն» կուսակցությունները վճռականապես հակադրվեցին Էջեւիթի վերոհիշյալ առաջարկին, իսկ Ժողովրդավարական Թուրքիա կուսակցության նախագահ Հյուսամեթին Ջինդորուքը հայտարարեց. «Էջեւիթը ձախողման է մատնվել, նա անհապաղ պետք է հրաժարվի կառավարություն ձեւավորելու նախագահ Դեմիրելի հանձնարարականից»: Ինչ վերաբերում է «Մայր հայրենիք» կուսակցության նախագահ Մեսութ Յըլմազին, ապա նա Էջեւիթին «անվերապահորեն վստահելու եւ առանց նախապայմանի նրան աջակցելու» հայտարարությամբ հանդերձ իր պարտքը համարեց ընդգծել. «Ցավոք, դա ի զորու չէ փրկելու դրությունը»:

Բյուլենթ Էջեւիթը դեկտեմբերի 10-ին հանդիպեց Մեսութ Յըլմազին: Առաջիկա շաբաթվա մեջ նա պատրաստվում է հանդիպել Ժողովրդավարական Թուրքիա, «Առաքինություն» եւ ժողովրդա-հանրապետական կուսակցությունների ղեկավարների հետ: Թե ինչպիսին կլինեն արդյունքները, դժվար է ասել: Պարզապես հայտնի է, որ դրանց հետ առանձնակի հույսեր չի կապում ինքը Էջեւիթը: Այլ կերպ ասած՝ եթե նույնիսկ կառավարության կազմավորումը Էջեւիթի կողմից չձախողվի, միեւնույն է, Մեջլիսի առաջիկա ընտրությունները մինչեւ 2000 թ. հետաձգելու Սուլեյման Դեմիրելի մտահղացումները ձախողվում են: Այս պայմաններում անցումային կառավարության կազմավորումը երկրում անխուսափելի է դառնում:

Դա կկրի ազգային համաձայնության բնույթ՝ մասնակցությամբ Մեջլիսում պատգամավորական խմբակցություն ունեցող բոլոր կուսակցությունների, թե կլինի Ձախ ժողովրդավարական փոքրամասնության կառավարությունը՝ էական չէ: Էականը դրա գործունեության ժամկետն է, որը, ըստ ամենայնի, սահմանափակվելու է մինչեւ ապրիլի 18-ի ընտրությունները: Մեջլիսի վաղաժամկետ ընտրությունները նշանակված ժամկետում անցկացնելու շուրջ, բացի Ձախ ժողովրդավարական եւ «Մայր հայրենիք» կուսակցություններից, մնացած բոլոր կուսակցությունները ընդհանուր հայտարարի են եկել: Դա կառավարություն ձեւավորելու հարցում փաստի առաջ է կանգնեցնում Բյուլենթ Էջեւիթին: Ուրեմն դժվար չէ կռահել, որ ինքնաբերաբար փաստի առջեւ է կանգնում նաեւ Դեմիրելը:

Ամփոփելով այս ամենը, հարկ է նշել, որ Թուրքիայի ներքաղաքական կյանքում առայժմ անորոշություն է տիրում: Կառավարություն կազմավորելու հարցում Էջեւիթի ձախողման հավանականությունն էլ ավելի է խորացնում դա: Բայց որ Թուրքիայում քաղաքական մի շարք կուսակցություններ Դեմիրելին հակադրվելու գնով երկիրը տանում են դեպի ընտրություններ՝ որոշակի է:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Լիբանանի նոր կառավարության կազմում միակ հայ անդամը՝ Արթուր Նազարյան

Ինչպես տեղեկացրել ենք, Լիբանանի վարչապետ Սելիմ Հոսը անցյալ ուրբաթ կազմել էր 16 հոգանոց իր կառավարությունը, որի շարքում զբոսաշրջության եւ էկոլոգիայի նախարարությունները վստահեց լիբանանահայ երիտասարդ արդյունաբերող Արթուր Նազարյանին: Նորընծա նախարարը սերում է ծագումով այնթապցի հայտնի Նազարյան ընտանիքից: Մեծ հայրը՝ Լեւոն, հայրը՝ Կարպիս, հորեղբայրները՝ Նուբար (հանգուցյալ) եւ Նազար, հայտնի բարերարներ են, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության կարկառուն գործիչներ: Նրանց վերջին բարերարության արդյունքն է Լիբանանում Հայաստանի դեսպանության շենքն ու հողակալվածքը:

Արթուր Նազարյանը ծնվել է 1951 թվականին Բեյրութում: Ավարտել է ՀԲԸՄիության Երվանդ Դեմիրճյան վարժարանը եւ ամերիկյան Ինտերնեյշնլ քոլեջը: Մասնագիտական կրթությունը ստացել է Ֆիլադելֆիայի (ԱՄՆ) համալսարանում, տեքստիլ արդյունաբերության գծով: Աշխատել է հոր՝ Կարպիս Նազարյանի տեքստիլ առեւտրաարդյունաբերական ընկերության մեջ, ինչպես նաեւ Մ. Նահանգներում եւ Դուբայում: Անդամ է ՀԲԸՄիության, որի Լիբանանի հանձնաժողովի գանձապահն է: Ամուսնացած է Թամար Գալայճյանի հետ: Ունեն 3 որդի:

Ցուցապաստառներ Թել Ավիվում. «Քլինթոն, կորի՛ր տուն»

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Իսրայելցի աջերը դժգոհ են, որ շաբաթ օրը իրենց երկիր է այցելելու ԱՄՆ-ի նախագահը: Այդ էին վկայում «Քլինթոն, կորի՛ր տուն» մակագրությամբ ցուցապաստառները, որոնք հինգշաբթի երեկոյան ամրացվել էին Թել Ավիվ-Երուսաղեմ խճուղու երկայնքով, որով անցնելու էր նախագահի մեքենաների շքախումբը: Ավելի ուշ ոստիկանները հավաքել էին ցուցապաստառները:

Իսրայելի իրավապահ մարմինները անհանգստացած են ոչ միայն այն բանից, որ Քլինթոնի այցի դեմ հանդես են գալիս իսրայելցի աջերը եւ կրոնական շրջանակները, որոնք դեմ են Ուայ Փլանթեյշնի համաձայնագրին, որով Հորդանան գետի արեւմտյան ափի մի հատվածը հանձնվելու է պաղեստինցիներին, այլեւ արաբների հնարավոր ցույցերից: Ոստիկանությունը երկյուղ է կրում, որ վերջին օրերս Հորդանան գետի արեւմտյան ափին տեղի ունեցած անկարգությունները կարող են տարածվել նաեւ Երուսաղեմում:

Պաղեստինցիներն իրենց կողմից բողոքում են հազարավոր պաղեստինցի քաղբանտարկյալներին ազատելու Իսրայելի մերժման դեմ:

Բրիտանիայի վարչապետն ուզում է Լորդերի պալատում վերացնել ժառանգորդությունը

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը մտադիր է իր ձեռնարկած բարեփոխումների շրջանակներում երկրի խորհրդարանի վերին՝ Լորդերի պալատում վերացնել պատգամավորների ժառանգորդության իրավունքը: Կառավարության ղեկավարը վճռականորեն է տրամադրված: Նա պնդում է, որ Լորդերի պալատում ժառանգաբար պատգամավոր դարձած անձինք պետք է զրկվեն պատգամավորությունից: Ըստ որում Լորդերի պալատում Չիլիի նախկին բռնապետ Ավգուստո Պինոչետի անձեռնմխելիությունից զրկելը բնավ չի անդրադառնա վարչապետի դիրքորոշման վրա: Աշխարհի ժողովրդավարական երկրների շարքում միայն Մեծ Բրիտանիան է, որի օրենսդիր ժողովի անդամների մեծամասնությունը չի ընտրվում: Իրոք, Լորդերի պալատն ունի ժառանգաբար պատգամավոր դարձած 635 անդամներ, որոնց գումարվում են կառավարության նշանակած 505 ցմահ պատգամավորները, ինչպես նաեւ 26 եպիսկոպոսներն ու արքեպիսկոպոսները, որոնք եւս համարվում են լիիրավ պատգամավորներ: Մեծ Բրիտանիայի նախկին վարչապետ Լլոյդ Ջորջը դեռ դարասկզբին ասում էր. «Թագավորության ժառանգական պատգամավորները սովորական մարդիկ են, որոնք բախտի բերմամբ ընտրվել են անգործների շարքերից»: Այլ կերպ ասած, դրանք արիստոկրատական լավագույն ընտանիքներից սերված անձինք են: Բայց դա բավարար չէ նրանց բարձր բարոյականությունը երաշխավորելու համար: Այսպես, 1980-ական թթ. բրիտանացի լորդերից մեկը դատապարտվեց կոկաին օգտագործելու համար, նշում է «Էքսպրես» հանդեսը:

Վարչապետի ընդդիմախոսները փորձում են գործող կարգն արդարացնել նրանով, որ լորդ պատգամավորների իշխանությունը սահմանափակ է: Այսպես, Լորդերի պալատը չի քննարկում տնտեսական եւ ֆինանսական հարցեր: Այդուհանդերձ, պալատի ազդեցությունն զգալի է: Հենց ներկա պահին նա ձգձգում է ընտրական այն բարեփոխման ընդունումը, որը վարչապետն ուզում է կիրառել Եվրախորհրդարանի առաջիկա ընտրություններում: Բարեփոխումն, իհարկե, կհաստատվի, բայց դա տեղի կունենա վարչապետի ծրագրած ժամկետից ավելի ուշ: Մինչ խորհրդարանի ստորին՝ Համայնքների պալատում մեծամասնություն են կազմում լեյբորիստ պատգամավորները, որոնք մշտապես որոշումներ են ընդունում ընդհանուր համաձայնությամբ, ոմանք արդեն սկսել են ափսոսալ ժառանգական լորդ պատգամավորների առաջիկա անհետացումը, որոնք վիթխարի հարստության տեր անձինք են եւ իրենց համարձակ ելույթներով յուրահատուկ համուհոտ են տալիս Մեծ Բրիտանիայի խորհրդարանի աշխատանքին:

Գ. Ք.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ութ հազար հայ որբեր Տավրոսի վրայով՝ շվեյցարացիների ուղեկցությամբ

Համերգ նվիրված Հելվետական Համադաշնության 150-ամյակին

Հելվետական Համադաշնության 150-ամյակի կապակցությամբ նոյեմբերի 19-ին Ժնեւի փառավորագույն դահլիճներից մեկում՝ Վիկտորիա հոլում, Հայաստանի Հանրապետության եւ Շվեյցարիայի հայ համայնքի նախաձեռնությամբ կայացավ «Հայաստանը երախտապարտ է Շվեյցարիային» համերգը: Միջոցառումը կազմակերպելու համար համախմբվել էին շվեյցարահայ համայնքի եւ ընդհանրապես սփյուռքի լավագույն ուժերը. ոմանք իրենց երաժշտական ծիրով (Ժան Տեր-Մերկերյան, Ժերար Գասպարյան), մյուսները՝ մտքի ու գրչի ունակությամբ (Վահագն Տատրյան, Աբել Օղլուկյան, Ժակ (Հակոբ) Սարգսյան, Սիրվարդ Ղազանչյան, Շառլ Ազնավուր, Վահե Գոդել): Համերգի կազմակերպմանը զուգահեռ Շվեյցարիայի հայ եկեղեցու խորհուրդը, ՀՀ մշտական ներկայացուցչությունը եւ Ժնեւի «Դիպլոմատիկ կլուբը» հրատարակել էին «Հայաստանը երախտապարտ է Շվեյցարիային» գրքույկը: Հայոց ցեղասպանությանը, հայ եկեղեցուն, այբուբենին, երաժշտությանը, հայ-շվեյցարական հարաբերություններին նվիրված հոդվածները տպագրված են Շվեյցարիայի պետական չորս լեզուներով՝ գերմաներեն, ֆրանսերեն, իտալերեն, ռոմաներեն: Գրքույկի սկզբում զետեղված են ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Հելվետական Համադաշնության նախագահ Ֆլավիո Կոտիի ողջույնները: «Ինչո՞ւ այս նվագահանդեսը» հոդվածում Հայ եկեղեցու խորհրդի ատենապետ Ժակ Սարգսյանը համառոտ ներկայացնում է, թե ինչպես ծանր եւ դժնդակ պահերին Շվեյցարիայի լավագույն զավակները օգնության են հասել հայ ժողովրդին: «Այժմ, երբ ոմանք փորձում են վարկաբեկել Շվեյցարիան, մենք մեր պարտքն ենք համարում բարձրաձայն հայտարարել, որ բարեկամ երկրների կողմից լքված, դավաճան պայմանագրերին հանձնված Հայաստանը արժանավոր բարեկամ գտավ՝ հանձին Շվեյցարիայի», գրում է նա: Գրքույկը առաքվելու է բոլոր կանտոնների խորհուրդներին, Համադաշնության պատգամավորներին: «Հուսանք, որ Հայաստանում

Շվեյցարիայի դիվանագիտական ներկայացուցչության բացումը շատ չի ուշանա, ասաց պարոն Սարգսյանը «Ազգ»-ի խմբագրությունում հանդիպման ժամանակ, մանավանդ որ շվեյցարական ավիաընկերության ինքնաթիռները արդեն վաղուց հյուրընկալվում են Հայաստանի հողում»:

Մի քանի էջ պատմությունից

1897 թ. մարտի 4-ին Շվեյցարիայի հայասերների կոմիտեն դաշնային կառավարությանը ներկայացրեց մի փաստաթուղթ, որը ստորագրել էին 454 հազար 291 մարդ: Այս փաստաթուղթն արտահայտում էր Շվեյցարիայի ժողովրդի զայրույթը հայերի ջարդերը կազմակերպողների նկատմամբ եւ պահանջում դաշնակցային խորհրդից անհապաղ միջամտել: Ստորագրողների թիվը կազմում էր Շվեյցարիայի բնակչության 13,7 տոկոսը: Երբեք շվեյցարական ժողովուրդը նման ակտիվ մասնակցություն չէր ցուցաբերել հեռավոր երկրի համար կազմակերպված մարդասիրական նախաձեռնությանը: Գուցե պատճառն այն էր, որ նախաձեռնողները Շվեյցարիայի մտավորականներն էին: Թվենք մի քանի անուն. Լեոպոլդ Ֆավր՝ բանաստեղծ, հնէաբան, ութ անգամ հասել է Կիլիկիա՝ հայ ընտանիքներին գումարային օգնություն հասցնելու համար: Գուստավ Ադոր՝ դաշնակցային խորհրդի անդամ, Կարմիր խաչի միջազգային խորհրդի նախագահ, բժիշկ Ժակոբ Կյունցլեր՝ իր կնոջ հետ 8 հազար հայ որբերի է անցկացրել Տավրոսից այն կողմ՝ Լիբանան: Ժուզեպե Մոտա՝ Դաշնակցային խորհրդի նախագահ, հայկական հարցը անընդհատ բարձրացրել է Ազգերի լիգայում: «Հայկական հարցը չլուծելը մարդկության համար գերագույն խայտառակություն է», հայտարարել է նա: Անտոնի Կրաֆտ-Բոներ՝ «Հայկական օջախ» հիմնադրամի եւ երկու հայկական դպրոցների հիմնադիր:

Շվեյցարական ժողովրդի մեծահոգության մյուս արտահայտությունը 1988 թ. աղետալի երկրաշարժից հետո Հայաստանին տրամադրված 27 մլն շվեյցարական ֆրանկն էր:

Ի. ՇԱՐՈՅԱՆ

Գալուստ Տեր-Մկրտչյանի «Հայագիտական ուսումնասիրությունները»՝ Պիոն Հակոբյանի աշխատասիրությամբ

ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնը, Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Առաջինի հովանավորությամբ, լույս է ընծայել Գալուստ Տեր-Մկրտչյանի «Հայագիտական ուսումնասիրությունների» Բ հատորը՝ պրոֆեսոր Պիոն Հակոբյանի աշխատասիրությամբ (Ա հատորը լույս է տեսել 1979 թ.-ին): Հատորում ընդգրկված է հայագետի փոքրածավալ հետազոտությունների եւ բնագրերի այն մասը, որը առնչվում է 6-րդ եւ հետագա դարերի հայոց իմաստասիրական եւ աստվածաբանական ըմբռնումներին, դավանաբանական եւ նվիրապետական խնդիրներին: Ուշագրավ են վկայաբանական հուշագրությունները «հավատի ու հայրենիքի համար զոհված քրիստոնյա նահատակների մասին, որոնք իրենց վեհ արարքով պանծացրել են Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին»: Գրքում ընդգրկված են Գալուստ Տեր-Մկրտչյանի բանավիճային հոդվածները, հրապարակային նամակները՝ կապված հեղինակի հայագիտական ժառանգության հետ, նրա կենսագրությունը, հետազոտությունների ծրագրերն ու ուրվագծերը ներկայացնող նամականին, հոդվածներ եւ նկատողություններ:

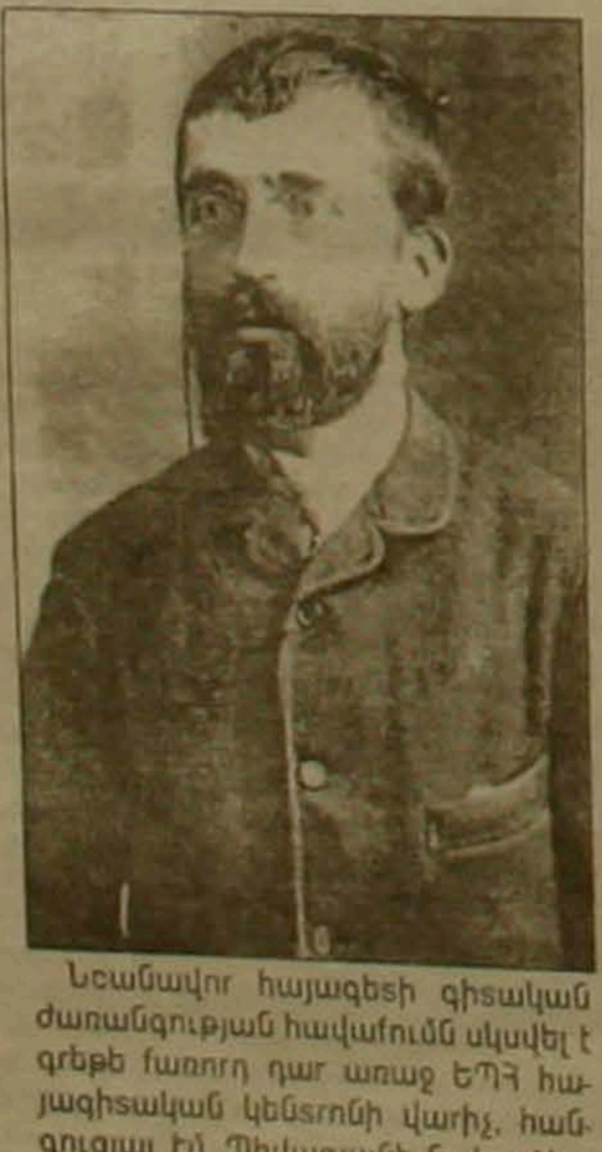

Նշանավոր հայագետի գիտական ժառանգության հավաքումն սկսվել է գրեթե քառորդ դար առաջ ԵՊՀ հայագիտական կենտրոնի վարիչ, հանգուցյալ Էմ. Պիվազյանի նախաձեռնությամբ, անցել ԽՍՀՄ եւ արտասահմանյան տարբեր հաստատություններում ու գրադարաններում պահվող նյութերի լուսապատճենները ստանալու դժվարությունների, որոշ ուսումնասիրությունների «խնամքով» ու հանելուկային անհետացումների ճանապարհով:

Գալուստ Տեր-Մկրտչյանի հետազոտությունները հեղաշրջում էին հայագիտության մինչ այդ առկա տեսակետներում՝ նոր ժամանակաբանության սկիզբը (5-րդ դարի 80-ական թվականներ), որը, հակառակ ժամանակակիցների ընդդիմությանը, վերահիմնավորվեց եւ վերահաստատվեց Մ. Աբեղյանի ուսումնասիրություններում: Տեր-Մկրտչյանի ջանքերով վերծանվեցին եւ հրատարակվեցին անցյալ դարասկզբին Ներսես Աշտարակեցու եւ իր համախոհների ծածկագիր նամակները, որոնց «գաղտնագերծումը» հայագետի ծառայությունն էր:

Գիրքը տպագրվել է Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի տպարանում՝ Լոնդոնում գործող «Միհրան եւ Ազնիվ Էսեֆեան» բարեգործական հիմնադրամի նյութական աջակցությամբ: Նվիրվում է Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին:

Լ. Պ.

ՀԻՇԱՏԱԿ

Գալիս էին ամոքելու մեր ցավը...

Այսօր լրանում է երկրաշարժից հետո մեզ օգնության շտապ մեկնած սերբ օդաչուների ողբերգական վախճանի տասներորդ տարելիցը

Կարծես երեկ էր, որ տեղաշարժվեց երկրի ընդերքը՝ արյունով ու արցունքով օծելով հայոց հողը: Կարծես երեկ էր, որ հեծկլտացող հողը մարդասիրության ու գթասրտության խորհրդանիշ դարձավ:

Այդ օրերին աշխարհի շատ երկրներից բարության լույսն էր հասնում Հայաստան, սփոփում մեզ: Արտասահմանյան տարբեր ինքնաթիռներ օրը մի քանի անգամ հերկում էին Հայաստանի երկինքը՝ իրենց հետ բերելով ամենակարեւորը՝ ջերմություն, հույս ու հավատ...

Այսօր էլ հիշողությանս մեջ չի խունացել 1988-ի դեկտեմբերի 11-ի բեկորային այն հեռուստահաղորդումը, որում ցույց էր տրվում, թե ինչպես են սերբ օդաչուները հագուստով ու դեղորայքով բեռնված ինքնաթիռով պատրաստվում թռչել Հայաստան: Բարի էր նրանց կամքն ու ցանկությունը, սակայն ճակատագիրը չար էր ու անողոք: Օգնությունը, ավա՜ղ, չհասավ Հայաստան... Սերբ յոթ քաջորդիների կյանքը մարեց հայոց ավերակ հողում: Ի՞նչ իմանային, որ դա իրենց վերջին թռիչքն է լինելու, որ պիտի ավարտեին իրենց կյանքը Հայաստանում...

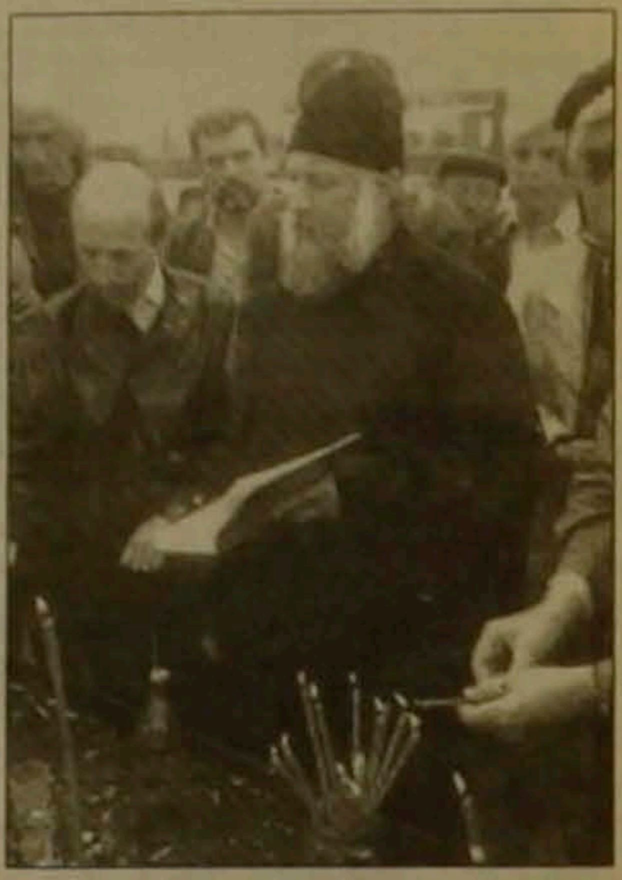

Սերբ մտավորականների պատվիրակությունը վթարի վայրում 1989 թվականի աշնանը:

Կեսգիշեր էր, 12-ը դեկտեմբերի, երբ Սկոպլյեից Երեւան թռչող ինքնաթիռը մի քանի րոպե հետո վայրէջք պիտի կատարեր «Զվարթնոց» օդանավակայանում: Մահաբեր աղետն ավելի շուտ վրա հասավ: Օդում բռնկված ինքնաթիռը վայր ընկավ Էջմիածին-Արմավիր մայրուղու՝ Քասախ գետի ափին գտնվող հատվածում...

Նրանց ողբերգական վախճանից մի քանի րոպե անց չարագույժ լուրը արագորեն ողողեց ամբողջ մոլորակը, ալեկոծեց ու ցավ պատճառեց բոլորին: Հարավսլավիայում սուգ էր հայտարարված: Ժողովուրդը գլխիկոր սգում էր իր յոթ որդիների մահը: Հետո հոդվածներ, ակնարկներ գրվեցին նրանց սխրանքների մասին: Մեկ տարի անց Հայաստան այցելեցին զոհված օդաչուների այրիներն ու հարազատները:

Իսկ հետո... հետո բարի կամքի տեր մարդիկ գտնվեցին Հայաստանում՝ ցանկանալով սերբ օդաչուների հիշատակը հավերժացնող հուշարձան կառուցել վթարի վայրում... Այսօր ոչ թե հուշարձան, այլ շքեղ մի հուշահամալիր է կառուցված, որի կենտրոնում հառնում է փշրված ինքնաթիռի թեւ հիշեցնող 12 մետր բարձրությամբ մի հուշարձան: Համալիրի ձախ կողմում կանգնեցված տուֆակերտ հուշակոթողին պատկերված են մեր երկու ժողովուրդների մեծագույն վիշտը սգացող մայրերը՝ հայուհին եւ սերբուհին:

Անցյալի ողբերգությունները մեզանում ցավատանջ հուշեր են թողել: Որքան հեռանում է ժամանակը, այնքան զոհերի հիշատակն ավելի է պայծառանում ու բյուրեղանում մեզանում: Բարի խոսքերով արտաբերենք այսօր Իշխան Թորոսյանի անունը: Երեւանի «Պոլիպլաստ» գործարանը տարիներ շարունակ ղեկավարած այս մարդու անմիջական նախաձեռնությամբ ու գործունեությամբ է ծնունդ առել հայ-սերբական բարեկամությունը խորհրդանշող այդ հուշահամալիրը: Այսօր բարի խոսքերով ենք արտաբերում նաեւ նրանց անունները, ովքեր անմասն չմնացին իրենց խոսքով ու գործով մեղմելու հայի ցավը: Այս երկու մեծ ու աննախադեպ ողբերգություններին է նվիրված նաեւ երիտասարդ արձակագիր, լրագրող Տիգրան Նիկողոսյանի «Ինձ տուր քո ցավը» հրապարակախոսական էսսեն, որը վերջերս առանձին գրքով լույս է ընծայել մշակույթի հայկական ֆոնդը:

ԲԱԲԿԵՆ ՍԻՄՈՆՅԱՆ

Գրանցվեց արտասահմանյան թղթակիցների ասոցիացիան

ՀՀ արդարադատության նախարարությունում օրերս գրանցվեց եւս մեկ լրագրողական միություն՝ արտասահմանյան թղթակիցների ասոցիացիան: Հիմնադիրներն են Ինտերֆաքս, Ռոյթեր, էսէ, Ֆրանսպրես գործակալությունների եւ BBC, «Ազատություն», «Մայակ» ռադիոկայանների թղթակիցները: Հիմնադիր ժողովում ասոցիացիայի նախագահ է ընտրվել Ինտերֆաքս գործակալության թղթակից Տիգրան Հովհաննիսյանը:

Պրն Հովհաննիսյանը տեղեկացրեց, որ ասոցիացիան նպատակ ունի միավորել արտասահմանյան լրատվամիջոցներում աշխատող լրագրողներին, ստեղծել հեղինակավոր, ազդեցիկ կառույց, որը կարողանա լուծել կազմակերպության առջեւ դրված խնդիրները, պաշտպանել անդամակցող լրագրողների շահերը, որոնց թիվն արդեն անցնում է 20-ից: Կազմակերպության ստեղծումը հավանության է արժանացել ՀՀ նախագահի կողմից: Ռոբերտ Քոչարյանի հետ երկու ամիսը մեկ հանդիպելու պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել, որի ընթացքում էլ մտքերի փոխանակությամբ կտեղեկանան Հայաստանի քաղաքական կուրսին եւ, ազգային շահերից ելնելով, կփորձեն համակարգել իրենց ասելիքը: ՀՀ նախագահի բարյացակամ վերաբերմունքը հույս է ներշնչում նաեւ հաղթահարելու որոշ տեխնիկական խոչընդոտներ:

Ասենք, որ արտասահմանյան լրատվամիջոցների հետ համագործակցող լրագրողները դժգոհում են իրենց եւ տեղական լրատվամիջոցների նկատմամբ դրսեւորվող խտրականությունից. իշխանությունները չեն կարեւորում մեկնաբանություններ տալ օտարերկրյա լրատվամիջոցներին, հետեւաբար նրանց հազվադեպ են ընդգրկում պաշտոնական պատվիրակություններին ուղեկցող լրագրողների կազմում: Ասոցիացիային անդամակցելը բաց համարելով արտասահմանյան լրատվամիջոցներին աշխատակցող բոլոր լրագրողների համար, այնուամենայնիվ, ինչպես նշեց կազմակերպության նախագահի պաշտոնը երեք տարով ստանձնած Տիգրան Հովհաննիսյանը, մեծ ուշադրություն են դարձնելու լրագրողական էթիկայի նորմերին, որովհետեւ Հայաստանը միջազգային հանրությանը ներկայացնելը կարեւոր եւ պատասխանատու գործ են համարում:

Մ. Պ.

Թեքեյան կենտրոն

ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՇԻՐԱԿԻ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ

ԳԵՂԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Կայծակ Վանիկյան
Հովհաննես Սարգսյան
Էդուարդ Շահինյան

Բացումը՝ դեկտեմբերի 17-ին, ժամը 13:00-ին
Թեքեյան կենտրոնի ցուցասրահում, 2-րդ հարկ:

digitised by A.R.A.R.@

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ութ ուժեղագույններն որոշվեցին

Ավարտվեցին եվրոպական երկրների Չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարերը: Որոշվեցին այն ութ ուժեղագույն թիմերը, որոնք եկող տարվա գարնանը կշարունակեն պայքարը պատվավոր մրցանակի համար: Եվ այսպես, քառորդ եզրափակիչ փուլ մտան հետեւյալ թիմերը՝ «Օլիմպիակոս» (Հունաստան), «Յուվենտուս», «Ինտեր» (Իտալիա), «Բավարիա», «Կայզերսլաուտերն» (Գերմանիա), «Ռեալ» (Իսպանիա), «Մանչեսթր Յունայթեդ» (Անգլիա), «Դինամո» (Ուկրաինա):

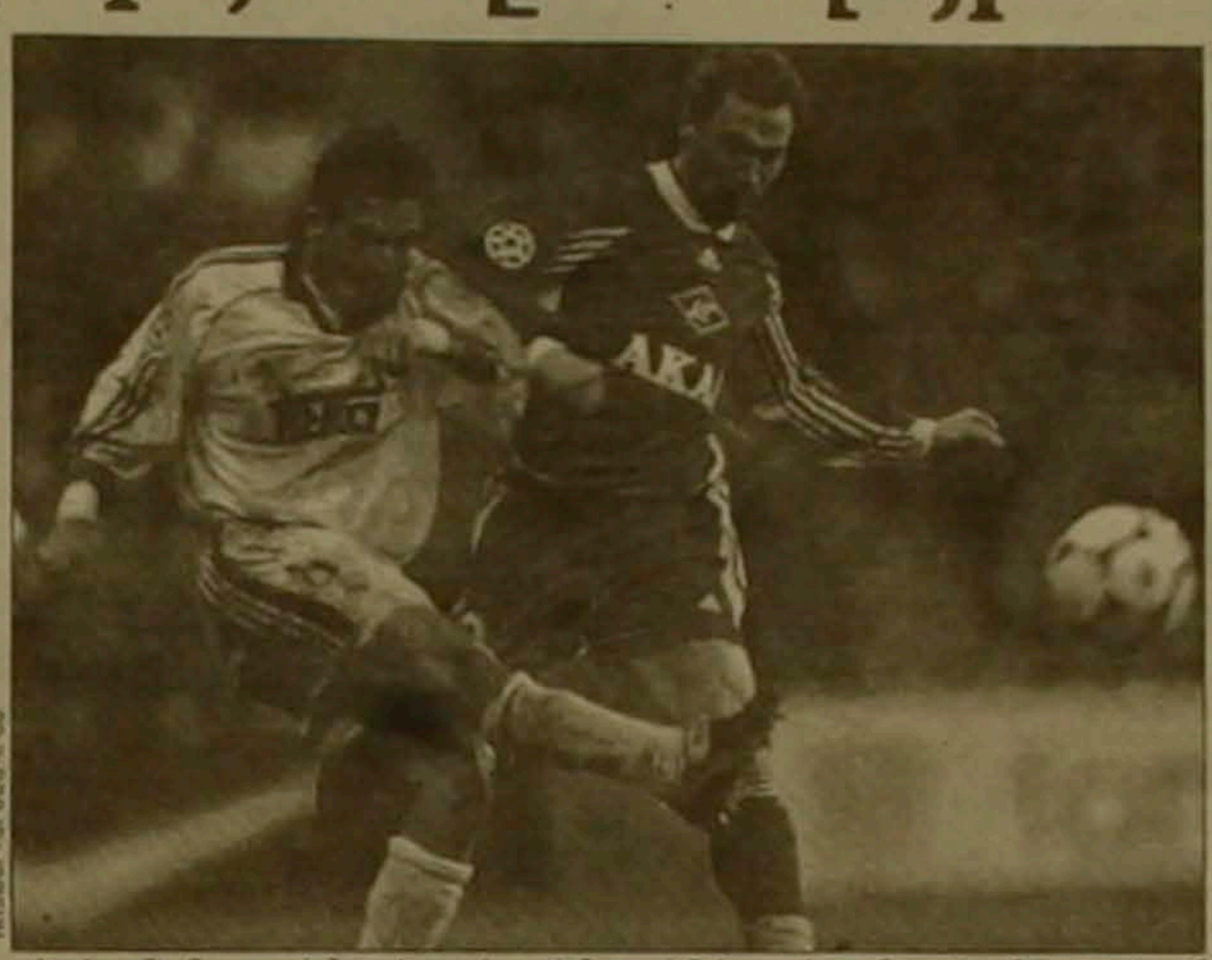

Առաջին խմբի հաղթող դարձավ Աթենքի «Օլիմպիակոսը», որը Զագրեբում հյուրընկալվելիս կարողացավ ոչ-ոքի ավարտել հանդիպումը տեղի «Կրոացիայի» հետ: Դրանից հետո արդեն ոչ մի նշանակություն չուներ մյուս խաղի արդյունքը: Այնուամենայնիվ, պորտուգալական «Պորտոն» պայքարեց ու վստահ հաղթանակ տարավ երբեմնի ահեղ «Այաքսի» նկատմամբ:

Շատ հետաքրքիր իրավիճակ էր **երկրորդ խմբում**: Հինգ անընդմեջ ոչ-ոքիներից հետո վերջապես հաղթանակ տարավ Թուրինի «Յուվենտուսը»: Իտալացիներն առաջին խաղակեսում արդեն արեցին իրենց գործը՝ «Ռոզենբորգի» դարպասը երկու գոլ խփելով (Ֆիլիպո Ինձագի եւ Նուկոլո Ամորուզո): Հեռագայում նորվեգացիները մի քանի անգամ մոտ էին հաջողությանը, բայց հիանալի խաղ ցույց տվեց թուրինցիների դարպասապահ Անջելո Պերուցին: Որպեսզի «Յուվենտուսը» հաջորդ փուլ մտներ, նրա հաղթանակից բացի անհրաժեշտ էր նաեւ «Գալաթասարայի» պարտությունը: Բիլբաոյում կայացած խաղում դա տեղի ունեցավ: Բասկերի թիմը կարողացավ նվազագույն հաշվով հաղթել մրցակցին եւ կանաչ ճանապարհ բացել իտալացիների համար: Բանն այն է, որ երեք թիմեր հավասար միավորներ վաստակեցին, եւ հաղթողի հարցը որոշվեց գնդակների տարբերությամբ: Քառորդ եզրափակիչ մտավ իրոք ուժեղագույնը:

Հաջորդ **երրորդ խմբից** պայքարը կշարունակեն երկու ուժեղագույն թիմերը: Բանն այն է, որ, ըստ կանոնադրության, հաջորդ փուլ մտնելու իրավունք էին նվաճում խմբերում առաջին տեղեր գրավողները՝ գումարած բոլոր վեց խմբերում երկրորդ տեղեր գրաված թիմերից այն երկուսը, որոնք ավելի շատ միավորներ էին վաստակել:

Գրաց քաղաքի «Առնոլդ Շվարցենեգեր» մարզադաշտում անցկացված խաղում Միլանի «Ինտերը» առավելություն ուներ տեղի «Շտուրմի» նկատմամբ, սակայն մրցակցի դարպասը գրավեց միայն երկրորդ խաղակեսում: 64-րդ րոպեին հաշիվը բացեց գրոհին միացած պաշտպան Քրիստիան Զանետին, իսկ քառորդ ժամ անց Ռոբերտո Բաջոն, որը փոխարինել էր վնասվածք լրիվ չբուժած Ռոնալդոյին վարպետորեն խփեց երկրորդ գոլը: Իսպանական «Ռեալը», որը մի շաբաթ առաջ նվաճել էր Միջմայրցամաքային գավաթը, նույնպես քառորդ եզրափակիչ մտավ: Մոսկվայի «Սպարտակի» հետ խաղից առաջ «Սանտյագո Բեռնաբեու» մարզադաշտում հավաքվածները եւ ֆուտբոլիստները լռությամբ հարգեցին նախորդ օրը ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության «Ատլետիկո» (Մադրիդ)-«Ռեալ Սոսյեդադ» (Սան Սեբաստիան) հանդիպումից առաջ ֆուտբոլասերների ընդհարման հետեւանքով զոհված պատանու հիշատակը: Խաղն սկսվեց Մադրիդի ֆուտբոլիստների գրոհներով: «Սպարտակի» դարպասին վտանգավոր հարվածներ կատարեցին Սավիոն, Զեեդորֆը: Սակայն վստահ էր խաղում ռուսների դարպասապահ Ալեքսանդր Ֆիլիմոնովը: Մեկ անգամ էլ քիչ մնաց իր թիմին գոլ խփեր Դմիտրի Խլեստովը: 34-րդ րոպեին, Ռոբերտո Կառլոսի կատարած անկյունային հարվածից հետո, Ռաուլը գլխի հարվածով բացեց հաշիվը: Երկրորդ խաղակեսը նույնպես ընթացավ իսպանացիների առավելությամբ: 64-րդ րոպեին ամբողջ հանդիպումն ակտիվ անցկացրած հարավսլավացի Պրեդրագ Միյատովիչը ձախ եզրից գնդակը փոխանցեց բրազիլացի Սավիոյին, որը գլխի գեղեցիկ հարվածով հաշիվը դարձրեց 2-0: Միայն խաղավարտից մեկ րոպե առաջ սպարտակցիներին հաջողվեց կրճատել հաշվի տարբերությունը (գոլը խփեց Խլեստովը):

Չորրորդ կամ, ինչպես հենց սկզբից կնքել էին, «մահվան խմբից» եւս երկուսը մտան քառորդ եզրափակիչ: Անգլիական «Մանչեսթր Յունայթեդին» եւ գերմանական «Բավարիային» ձեռնտու էր ոչ-ոքի արդյունքը, եւ թիմերը հասան դրան: Սակայն ոչ-ոքի գրանցվեց լարված պայքարից հետո: Խաղի 43-րդ րոպեին անգլիացի Ռոյ Կինը մոտ 18 մետրից ճշգրիտ հարվածով առաջ մղեց իր թիմին: Իսկ 56-րդ րոպեին մյունխենցիները հավասարեցրին հաշիվը. անկյունային խաղարկումից հետո Հասան Սալիհամիջիչը խփեց պատասխան գոլը: «Բրոնդբյուի» դաշտում մրցակցին հաղթեց «Բարսելոնը», սակայն դա քիչ էր բարձր տեղ գրավելու համար:

Արդեն երկրորդ տարին խմբային մրցաշարում հիանալի է հանդես գալիս Կիեւի «Դինամոն»: Հինգերորդ խմբի մրցաշարում «Լանսի» հետ խաղում ուկրաինացիներն արդեն 6-րդ րոպեին թվային գերակշռություն ստացան. կոպիտ խաղի համար մրցավարը դաշտից հեռացրեց ֆրանսիական թիմի ավագ Ֆրեդերիկ Դեզյուին: Սակայն իրենց ունեցած զգալի առավելությունը դինամոյականներն իրացրեցին միայն երկրորդ խաղակեսում: Անկյունային հարվածից հետո Սերգեյ Ռեբրովը գնդակը փոխանցեց Կախի Կալաձեին, եւ վրաց լեգեոնականը գլխի հարվածով գրավեց դաշտի տերերի դարպասը: Մոտավորապես քառորդ ժամ անց Անդրեյ Շեւչենկո-Վալենտին Բելկեւիչ-Վյաչեսլավ Վաշչուկ կոմբինացիան ավարտվեց երկրորդ գոլով: Դրանից անմիջապես հետո «Լանսի» չեխ լեգեոնական Վլադիմիր Շմիցերը տուգանային հարվածով կրճատեց հաշվի տարբերությունը: Այնուամենայնիվ, մի փոքր անց Շեւչենկոն վերջակետ դրեց՝ 3-1: Նույնպիսի հաշիվ գրանցվեց նաեւ Աթենքում: Այստեղ «Պանաթինաիկոսը» զիջեց անգլիական «Արսենալին»: Հունաստանի մայրաքաղաքում եւս ողբերգական դեպք տեղի ունեցավ: Երբ հանդիպման երկրորդ խաղակեսն էր ընթանում, մի երիտասարդ ֆուտբոլասեր տրիբունայի մոտ 50 մետր բարձրությունից վայր ընկավ ու մահացավ:

Վեցերորդ խմբի առաջատար «Կայզերսլաուտերնը» նոր հաղթանակ տարավ: Գերմանացիները հինգ անգամ գրավեցին ֆիննական ՀԻԿ-ի դարպասը: Սակայն տարվելով գրոհներով, նաեւ երկուսն ընդունեցին սեփական դարպասում: Այս խմբի արդեն ոչինչ չորոշող «Էյնդհովեն»-«Բենֆիկա» խաղն ավարտվեց մարտական ոչ-ոքիով:

Դեկտեմբերի 16-ին կանցկացվի վիճակահանությունը, որից հետո կորոշվեն քառորդ եզրափակիչի խաղերի զույգերը: Այդ փուլի խաղերը տեղի կունենան մարտի 3-ին եւ 7-ին:

Առաջին խումբ

Պորտո (Պորտուգալիա)-Այաքս (Հոլանդիա)՝ 3-0, Կրոացիա (Խորվաթիա)-Օլիմպիակոս (Հունաստան)՝ 1-1:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Օլիմպիակոս	6	3	2	1	8-6	11
2. Կրոացիա	6	2	2	2	5-7	8
3. Պորտո	6	2	1	3	11-9	7
4. Այաքս	6	2	1	2	4-6	7

Երկրորդ խումբ

Յուվենտուս (Իտալիա)-Ռոզենբորգ (Նորվեգիա)՝ 2-0, Ատլետիկ (Իսպանիա)-Գալաթասարայ (Թուրքիա)՝ 1-0:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Յուվենտուս	6	1	5	0	7-5	8
2. Գալաթասարայ	6	2	2	2	8-8	8
3. Ռոզենբորգ	6	2	2	2	7-8	8
4. Ատլետիկ	6	1	3	2	5-6	6

Երրորդ խումբ

Ռեալ (Իսպանիա)-Սպարտակ (Ռուսաստան)՝ 2-1, Շտուրմ (Ավստրիա)-Ինտեր (Իտալիա)՝ 0-2:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ինտեր	6	4	1	1	9-5	13
2. Ռեալ	6	4	0	2	17-8	12
3. Սպարտակ	6	2	2	2	7-6	8
4. Շտուրմ	6	0	1	5	2-16	1

Չորրորդ խումբ

Մանչեսթր Յունայթեդ (Անգլիա)-Բավարիա (Գերմանիա)՝ 1-1, Բրոնդբյու (Դանիա)-Բարսելոն (Իսպանիա)՝ 0-2:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բավարիա	6	3	2	1	9-6	11
2. Մանչեսթր	6	2	4	0	20-11	10
3. Բարսելոն	6	2	2	2	11-9	8
4. Բրոնդբյու	6	1	0	5	4-18	3

Հինգերորդ խումբ

Լանս (Ֆրանսիա)-Դինամո (Ուկրաինա)՝ 1-3, Պանաթինաիկոս (Հունաստան)-Արսենալ (Անգլիա)՝ 1-3:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Դինամո	6	3	2	1	11-7	11
2. Արսենալ	6	2	2	2	8-8	8
3. Լանս	6	2	2	2	5-6	8
4. Պանաթին.	6	2	0	4	6-9	6

Վեցերորդ խումբ

Կայզերսլաուտերն (Գերմանիա)-ՀԻԿ (Ֆինլանդիա)՝ 5-2, ՊՍՎ Էյնդհովեն (Հոլանդիա)-Բենֆիկա (Պորտուգալիա)՝ 2-2:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Կայզերսլ.	6	4	1	1	12-6	13
2. Բենֆիկա	6	2	2	2	8-9	8
3. Էյնդհովեն	6	2	1	3	10-11	7
4. ՀԻԿ	6	1	2	3	8-12	5

ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՈՒՄ

Մրցաշրջանի յուրատեսակ ամփոփում

ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության սպորտվարչության դահլիճում տեղի ունեցավ տարվա ընթացքում հանրապետության աչքի ընկած մարզիկներին, մարզական բնագավառի աշխատողներին պարգեւատրման հավաստագրեր հանձնելու հանդիսավոր արարողությունը:

Այդ հաճելի պարտականությունն ստանձնած փոխնախարար Իշխան Զաքարյանն իր բացման խոսքում նշեց, որ այդ հավաքը մրցաշրջանի յուրատեսակ ամփոփումն է: Նա ասաց, որ 1997 թվականի համեմատությամբ զգալի առաջընթաց է տեղի ունեցել հայկական սպորտում: Այս տարի աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններում, գավաթի խաղարկություններում հանրապետության ներկայացուցիչները նվաճել են 88 մեդալ՝ որոնցից 29-ը ոսկե, 32-ն արծաթե եւ 27-ը բրոնզե (անցյալ տարի մեր մարզիկներն իրենց հետ տուն էին բերել ընդհանուր առմամբ 49 մեդալ): Պրն Զաքարյանը, նշելով հաջողության հասած մարզիկներին, այնուամենայնիվ, առանձնացրեց հատկապես ծանրորդներին: Չէ՞ որ մեծահասակների, երիտասարդների եւ պատանիների ամենաբարձր կարգի մրցումներում նրանք 31 մեդալ են ձեռք բերել:

Այնուհետեւ փոխնախարարն անցավ վկայականներ հանձնելու գործին: Հանրապետության վաստակավոր մարզչի պատվավոր կոչում շնորհվեց 12 մասնագետի: Այդքան մարդ էլ արժանացավ մարզչական «բարձրագույն» եւ «առաջին» կարգերին: Ֆիզիկական կուլտուրայի վաստակավոր աշխատողի կոչումով նշվեց բնագավառում աչքի ընկած մի խումբ մասնագետների աշխատանքը: Գնահատվեցին նաեւ մրցավարները. մի քանիսին շնորհվեց հանրապետական կարգի մրցավարի կոչում:

Միջազգային կարգի սպորտի վարպետի կրծքանշան այնուհետեւ կկրեն աշխարհի եւ Եվրոպայի առաջնություններում հաջողությամբ հանդես եկած մի խումբ մարզիկներ: Մասնավորապես, նրանց թվում են սամբիստուհիներ Զոյա Խաչատրյանը եւ Իրինա Բաղդասարյանը, ազատ ոճի ըմբիշ Մարտին Բերբերյանը, բռնցքամարտիկ Վախթանգ Դարչինյանը, հրաձիգ Եփրեմ Ավագյանը: Մարզիկների մի մեծաթիվ խումբ (39 մարզիկ) արժանացել է սպորտի վարպետի կոչմանը:

Ավելացնենք, որ տարեվերջին, ավանդույթի համաձայն, տեղի կունենա հանրապետության լավագույն մարզիկների մեծարման հանդիսավոր արարողությունը:

ԱՍԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

Ներկայացուցչական մրցումներ

Թաիլանդի մայրաքաղաք Բանգկոկում անցկացվում են Ասիական 13-րդ խաղերը: Դրանք բավականին ներկայացուցչական են. մրցումներին մասնակցում են 41 երկրների ավելի քան 6 հազար մարզիկներ: Զուր չէ, որ խաղերին ներկա գտնվող ՄՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչն ասաց, որ այդ մրցումներն իրենց մասշտաբայնությամբ, նշանակությամբ միայն օլիմպիական խաղերին են զիջում:

Խաղերի բացման արարողությունը 3 ժամ տեւեց: Այն արտելյան ոճի շքեղությամբ անցկացված գրավիչ տեսարան էր մասնակիցների եւ դիտողների համար: «Կուա Մարկ» մարզադաշտը լեփ-լեցուն էր, թեեւ տոմսերի միջին արժեքը հազար բատ էր (մոտավորապես 28 ԱՄՆ դոլար): Անվտանգության չափազանց խիստ միջոցներ էին ձեռք առնվել, քանի որ կազմակերպիչները չեն բացառում տարբեր բնույթի օրինախախտումներ:

Բանգկոկյան խաղերի առաջին ոսկե մեդալը նվաճեց ճապոնուհի Նուկա Տակահաշին, որը մարաթոնյան վազքի 42 կմ 195 մ-ը հաղթահարեց 2 ժամ 21 րոպե 46 վայրկյանում:

Ինչպես եւ սպասվում էր, ավելի հաջող են հանդես գալիս Չինաստանի մարզիկները: 1994 թվականին Հիրոսիմայում անցկացված 12-րդ խաղերում նրանք մրցակցությունից դուրս էին եւ 130 ոսկե մեդալ էին շահել: Այս անգամ էլ նրանք փորձում են կրկնել այդ հաջողությունը: Նրանք արդեն մի շարք հաղթանակներ են տարել ջրացատկի, ծանրամարտի, մարմնամարզության, լողի մրցումներում: Սակայն այս վերջին մրցաձեւում չինացիների ելույթներն ավելի համեստ են սպասվածից: Լողուդիներում նրանց հետ լուրջ պայքար են մղում Տայվանի եւ Ճապոնիայի մարզիկները: Հետաքրքիր է, որ տղամարդկանց 100 մետր մրցասարածության ազատ ոճով լողում չեմպիոնի կոչումը նվաճեց ճապոնացի Սանսուկի Իտոն, իսկ երկրորդ տեղը եւ արծաթե մեդալը շահեց նրա երկվորյակ Սուզուկին:

Որոշվել է մարմնամարզիկների բազմամարտի հաղթողը: Մեծ ոսկե մեդալին արժանացել է չինացի Հուանգ Քսյուն:

Ծանրամարտի մրցումներում առավել հաջող են հանդես գալիս Չինաստանի տղամարդիկ ու կանայք: Նրանք արդեն աշխարհի մի քանի ռեկորդ են սահմանել: Վերջինը 63 կգ քաշային կարգում հանդես եկող մարզուհի Լեյ Լիի արդյունքն էր պոկում վարժությունում: Նա բարձրացրեց 107,5 կգ ծանրություն՝ 4 կգ-ով գերազանցելով նախկին նվաճումը: Աշխարհի նոր ռեկորդ է սահմանել նաեւ հարավկորեացի Կիմ Հակ Բոնգը (69 կգ քաշային կարգ): Հրում վարժությունում նա ցույց տվեց 195 կգ արդյունք:

Ասիական խաղերում նաեւ խթանիչի օգտագործման դեպք է արձանագրվել: Արգելված դեղամիջոց օգտագործելու մեջ մեղադրվել է հորդանանցի ծանրորդ Այեդ Յասեր Կոֆալդեթը, որը որակազրկվել եւ վտարվել է մրցավայրից: Այստեղ փաստերը հիշում են, որ Հիրոսիմայում անցկացված նախորդ խաղերում խթանիչի օգտագործման 15 դեպք է գրանցվել: Մեղադրվողների ռեկորդը չինացիներինն էր՝ 11 հոգի: Նրանցից 7-ը լողորդներ էին:

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

«Ազգերի գավաթը»՝ ռուս ըմբիշներին

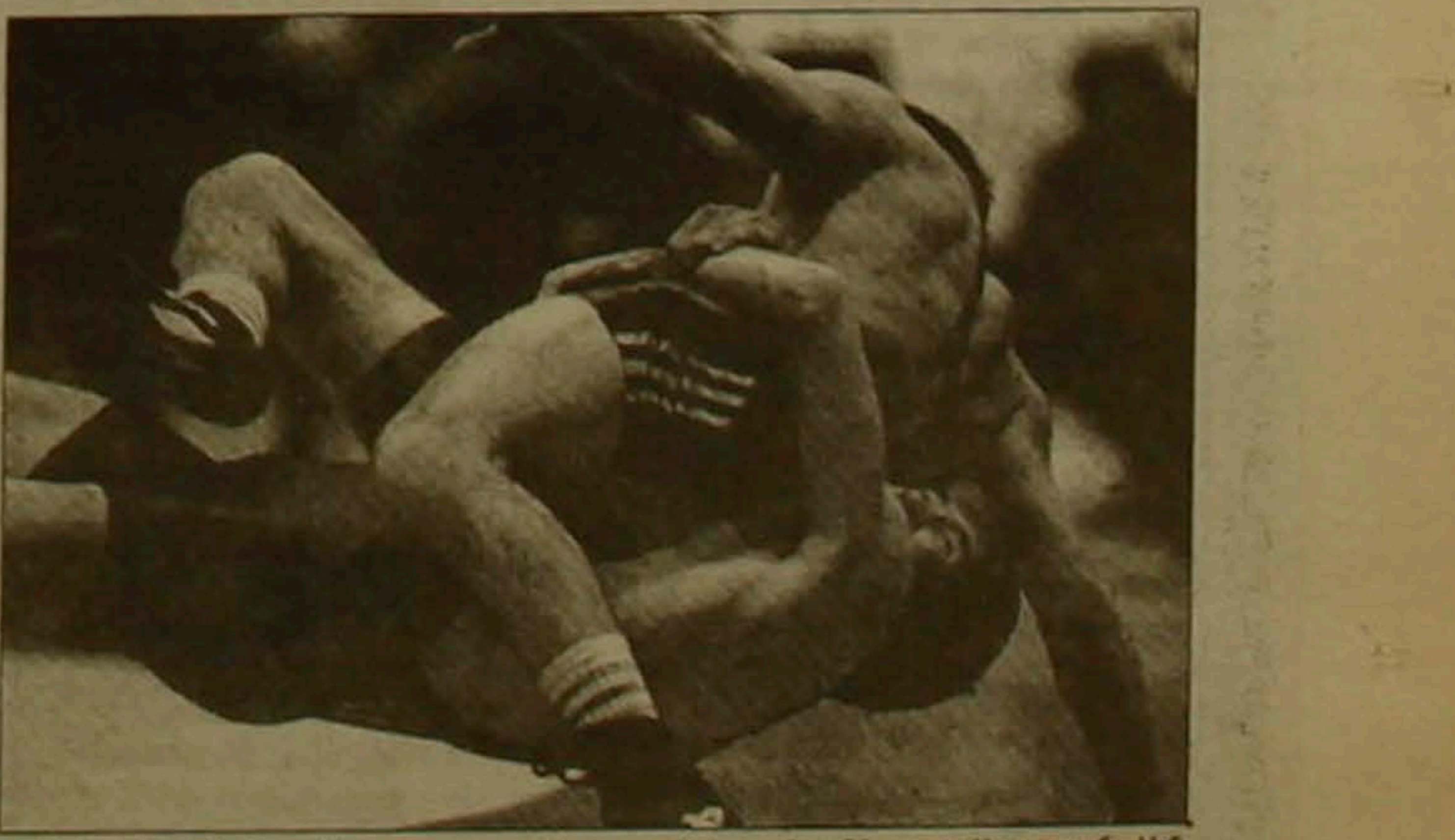

Կիեւում անցկացվեց ազատ ոճի ըմբշամարտի աշխարհի անդրանիկ թիմային առաջնության երկրորդ հանդիպումը Ուկրաինայի եւ Ռուսաստանի հավաքականների միջեւ: 36-22 հաշվով հաղթեցին Ռուսաստանի ըմբիշները: Քանի որ դրանից 10 օր առաջ անցկացված առաջին մրցամարտում եւս նրանք առավելության էին հասել մրցակիցների նկատմամբ, նրանց էլ հանձնվեց պատվավոր մրցանակը՝ «Ազգերի գավաթը»:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

SIBLEY International · USAID · AED Academy for Educational Development

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), Կրթական զարգացման ակադեմիան (AED) եւ Sibley International-ը

տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը կկայանա դեկտեմբերի 14-ին, ժամը 11:30-ին Թեքեյան մշակութային կենտրոնում *(Խանջյան 50)*։

Հանդիպումը կվարի ՄԶԳ Հարկային եւ ֆիսկալ բարեփոխումների ծրագրի առաքելության ղեկավար Բիլ Գարդները։

Թեման՝ «Հարկեր. հավաքել ավելին՝ հավաքելով առավել արդար»։

UMCOR

ԱՄՔՈՐ կազմակերպությունը հայտարարում է տենդեր 60 տոննա պանիր գնելու համար

ԱՄՔՈՐ ամերիկյան մարդասիրական կազմակերպությունը ցանկանում է գնել 60 տոննա տեղական արտադրության պանիր մանկատների, ծերանոցների, օժանդակ դպրոցների եւ նմանատիպ հիմնարկություններում գտնվող սոցիալապես անապահով շահառուներին անվճար բաշխելու նպատակով։

Հայտ կարող են ներկայացնել միայն այն ձեռնարկությունները, որոնց գործունեությունը պետականորեն գրանցված է եւ ունեն պանիր արտադրելու արտոնագիր։

Առաջարկվող պանիրը պետք է ստուգվի եւ ըստ անվտանգության ցուցանիշների համապատասխանի ՀՀ-ում գործող սանիտարահիգիենիկ նորմերին։

Պանիրը պետք է բավարարի հետեւյալ պահանջներին.
- **յուղայնությունը չոր նյութերում ոչ պակաս, քան 40%,**
- **աղի պարունակությունը՝ ոչ ավելի, քան 4%**
- **խոնավությունը՝ ոչ ավելի, քան 45%,**
- **հասունացման շրջանը՝ 2 ամիս։**

Հայտում առաջարկվող պանրի նվազագույն քանակությունը (կտորի չափը) 5 տոննա է։

ԱՄՔՈՐ-ը կգնի պանիրը 4 ամիսների ընթացքում, ամսական հավասար քանակություններով՝ փետրվարից մինչեւ մայիս։

Շահագրգիռ ձեռնարկությունները պետք է հայտերը ներկայացնեն կնքված ծրարների մեջ **ԱՄՔՈՐ-ի երեւանյան գրասենյակ (Կարապետ Ուլնեցու, նախկին Զաքարիաձե փողոց, 16 տուն, հեռ. 24-81-41 եւ 28-29-77), ոչ ուշ, քան 1998 թ. դեկտեմբերի 21-ը մինչեւ ժամը 17.00։**

Կքննարկվեն միայն ամբողջական տեղեկություն պարունակող հայտերը

Հայտերը պետք է ընդգրկեն տեղեկություններ հետեւյալի մասին.
- **ձեռնարկության անվանումը**
- **տնօրենի անունը**
- **լրիվ հասցեն**
- **հեռախոսի համարը**
- **պետական ռեգիստրի վկայականի պատճենը**
- **ձեռնարկության սեփականության կարգավիճակին վերաբերող վկայականի (սեփականաշնորհման վկայական, վարձակալական պայմանագիր...) պատճենը**
- **վերահիշյալ պանիրն արտադրելու արտոնագրի պատճենները**
- **առաջարկվող լոտերի քանակը**
- **1 կիլոգրամի գինը՝ հայկական դրամով արտահայտված, առանց ԱԱՀ-ի։**

Առաջարկված հայտերը կքննարկվեն ԱՄՔՈՐ-ի կողմից 1998 թ. դեկտեմբերի 22-ին եւ հաղթողների հետ կկնքվեն պայմանագրեր 1998 թ. դեկտեմբերի 28-ին։

ԱՄՔՈՐ-ն իրավունք է վերապահում առանց որեւէ պատճառի մերժել ցանկացած եւ բոլոր հայտերը։

ԿՈՐԵԼ Է

Պ. Ստեփանյանի **«Մարգար»** անհատական ձեռնարկության վկայականը՝ գրանցված Կրասնոսելսկում։ Վկայական թիվ 01Ա019630։
ՀԱՄԱՐԵԼ ԱՆՎԱՎԵՐ։

ԿՈՐԵԼ Է

«Հովարզ» արտադրական կոոպերատիվի անկյունային դրոշմակնիքը (կոդ 02525275)։
ՀԱՄԱՐԵԼ ԱՆՎԱՎԵՐ։

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

12 դեկտեմբեր

10.05 Մարդը եւ բնությունը
11.05 Կինոնկար երեխաների համար «Չկան հրամանով»
12.00 Աշխարհը մեր պատուհանից
12.30 Հորիզոն
13.00 Արծաթյա բանալի
13.30 Հեռուստասերիալ «Կոնան»
14.15 Ով ես դու
14.30 Մանկության մոլորակ
15.05 Հեփիենինգ
15.30 Եվրոպական նորաձեւություն-98
15.55 Մարզաշխարհ
16.25 Ռուբիկոն
17.00 Հայլուր
17.20 Ոսկեփորիկ
18.00 Հեռուստասերիալ «Դալլաս»
18.55 Ակունքներ
19.15 Խորան լույս
19.25 Կարծիք
20.00 Հայլուր
20.40 Բեթհովեն. Լուսնի սոնատ (1-ին մաս)
20.50 Տաշտակ
21.00 Զինուժ
21.35 Բոբեն
22.15 Ինչ կա չկա
22.45 Գ/Ֆ «Կիրի եւ [illegible]» (2-րդ մաս)
00.15 Ձայնադարան

ՆՈՐՔ

19.00 Մուլտֆիլմ
19.30 ԱՐՏ-13. «Պույ-պույ»
20.00 ԱՐՏ-13. Հիթ-հավելված
21.00 Լուրեր
21.25 Աստղերը հուշում են
21.30 ԱՐՏ-13. Համայնապատկեր (ռուսերեն)
21.55 Սիրեցէք զմիմեանս
22.00 Երաժշտական «Նորք»
22.40 «Թիվ 1»
23.10 Գեղֆիլմ «Ֆրանսիական համբույր»

11.05 Սուրհանդակ (կրկնություն)
11.25 Պարային մարմնամարզություն (բոդի դենս)
12.10 Մուլտծրագիր
13.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
13.15 Գ/Ֆ «Սառը արյուն»
15.05 Մութ սենյակ
15.25 «03»-Բժիշկներ եւ հիվանդներ
15.45 Գ/Ֆ «Եզրին»
17.40 Հմայիլ
18.00-19.00 Ընդմիջում
19.05 Մամուլի սուրհանդակ
19.15 Անիծ
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Գ/Ֆ «Ոստիկանական ակադեմիան-3»
21.05 «Արգելված գոտի» տեսաֆիլմ նվիրված Ջավախքին
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Մամուլի սուրհանդակ
22.15 Հետագիծ
23.10 VIDEOART
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Գիշերային կինոսրահ. առաջին անգամ «Ստալին»
02.50 Սուրհանդակ

ՌԴ Սահմանադրության օրը
9.00 Գ/Ֆ «Ծխախոտի կապիտանը»
10.20 Մուլտֆիլմ «Բարոն Մյունխհաուզենի արկածները»
10.45 Հոգեւոր հովվի խոսքը
11.30-15.45 Բիզնես TV

16.00, 19.15, 00.55 Նորություններ
16.15 Գ/Ֆ «Սաննիկովի երկիրը»
17.55 Կենդանիների աշխարհում
18.35 Ինչպես է դա եղել
19.35 Ձեր Միխայիլ Պուգովկինը
20.15 Գ/Ֆ «Իվան Վասիլեւիչը փոխում է մասնագիտությունը»
22.00 Ժամանակ
22.40 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր»
23.35 Ի՞նչ, որտե՞ղ, ե՞րբ
01.10 Գ/Ֆ «Նվագիր ինձ համար մշուշոտ»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ
9.20 Ռոստիսլավ Պլյատի 90-ամյակին. Գ/Ֆ «Ընկեցիկը»
10.30 Մուլտֆիլմեր «Մոխրոտիկը», «Խնձորի կարկանդակ»
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.45 Հեռուստախաղ «Հարյուրը մեկին»
12.30 Սեր առաջին հայացքից
13.00 Պոդիում դ՛արս
13.30 Ընտանեկան հոգսեր Նատալյա Վարլեյի հետ
14.00 «Մեկ շաբաթ Սանտա Բարբարայում»
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Գ/Ֆ «Երկկենցաղ մարդը»
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգեր»
17.55 «Անշլագը» նավի վրա
20.00 Մանուշակագույն մշուշ
21.30 Էդիտա Պիեխան «Աստղերի հրապարակում»
23.15 Գ/Ֆ «Պղտոր ջրի վրա»
00.55 Թեժ տասնյակ
01.50 Ազատ ոճի ըմբշամարտ. ազգերի գավաթ. Ռուսաստան-Ուկրաինա

13 դեկտեմբեր

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.15 Զատանակ
11.30 Երաժշտական ծրագիր «Նոն-ստոպ»
11.45 Շախմատ-64
12.00 Զինուժ
12.30 Եթերը մեկ օր երեխաներին
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
17.50 Հեքիաթների դաշտ
18.25 9-րդ հրաշալիք
19.00 Շիրակի համայնապատկեր
19.10 Հայուհի
20.00 Խորհրդարանական ժամ
20.30 Դեսից դենից
21.00 Օրակարգ
21.35 Կիրակի
22.20 Գլխավոր դերում Խորեն Աբրահամյանն է
22.55 «Ութ ու կես». Գ/Ֆ «Եվրոպայի գերին»

ՆՈՐՔ

19.00 Մուլտֆիլմ
19.25 Վերածնունդ
19.45 Կինոնկար երեխաների համար «Ռուսական կայսրության թագը» (2-րդ մաս)
21.00 Լուրեր
21.15 ԱՐՏ-13. «Մոդուս»
21.25 Աստղերը հուշում են
21.30 Գեղֆիլմ «Սատանայի դատապաշտպանը»
23.35 Սիրեցէք զմիմեանս
23.40 ԱՐՏ-13. Ուշ երեկոյան...

11.05 Սուրհանդակ (կրկնություն)
11.25 Պարային մարմնամարզություն (բոդի դենս)
12.00 Չոջիկ
12.20 Մուլտծրագիր
13.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
13.15 Բրյուս Ուիլիսը «Ամուր կաղին» մարտաֆիլմում
15.20 Ի դեպ
15.45 Գ/Ֆ «Ամուր կաղին-2»
17.40 Գիտաստղեր
18.00-19.00 Ընդմիջում
19.05 Չոջիկ
19.25 Մուլտեր
20.05 Գ/Ֆ «Ոստիկանական ակադեմիան-4»
21.30 Հուշեր անվան «Ուրբաթ գիշերներից»
22.15 Ոգնի-շոու. հատվածներ «Մեր մանկության մանգո»-ից
22.30 Յոթ քառ լրատվական-վերլուծական ծրագիրը
23.00 Գ/Ֆ «Հանուն գոյատեւման»
00.45 Յոթ քառ

8.55 Գ/Ֆ «Բալլադ Բեռինգի եւ նրա ընկերների մասին»
10.30 Դիսնեյ-ակումբ. «Բադային պատմություններ»
11.00, 16.00, 19.00, 02.20 Նորություններ
11.15 Անլուրջ նոթեր
11.35 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.10 Վաղորդյան աստղ
12.55 Բանակային խանութ
13.25 Նվագիր, հարմոն սիրելի
14.00 Կատակերգություն «Դեւի ծառաները սատանայի ջրաղացում»
15.25 Ծիծաղի համայնապատկեր
16.15 Գ/Ֆ «20-րդ դարի ծովահենները»
17.40 Դիսնեյ-ակումբ. «Տիմոնը եւ Պումբան»
18.05 Դիսնեյ-ակումբ. «Չիպն ու Դեյլը շտապում են օգնության»
18.35 Պատմության անիվ
19.25 Ժան Մարեն Էլդար Ռյազանովի «Փարիզի գաղտնիքներում»
20.05 Գ/Ֆ «Կոմս Մոնտե Քրիստո» (1-ին սերիա)
22.00 Ժամանակ
22.35 Ծննդյան հանդիպումներ-98
02.30 Գ/Ֆ «Գվենդոլին»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմեր «Մումու», «Հեքիաթ հիմար մկնիկի մասին»
9.30 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.00 Մուլտֆիլմ «Հեքիաթ քնած արքայադստեր եւ յոթ քաջերի մասին»
10.30 PTP-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Վիկտորիա» զինվորական երգի փառատոն
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհ Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
14.00 «Մեկ շաբաթ Սանտա Բարբարայում»
15.00 Լուրեր
15.30 Դաշնություն
16.10 Խորհրդարանային ժամ
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգեր»
18.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
19.00 Թոք-շոու «Մեր այգին»
20.00 Հույժ գաղտնի
21.00 Հայելի
21.55 Տոնական համերգ, նվիրված ռուսական հարկային տեսչության 7-ամյակին
23.30 «Կ-2»-ը ներկայացնում է
00.25 Հերթապահ բաժանմունք
00.50 «Կ-2» կինոդահլիճ. Գ/Ֆ «Ապրում էր մի երգող կեռնեխ»

14 դեկտեմբեր

17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտծրագիր «Թանկարժեք ծանրոցը», «Ինչն է ավելի զորեղ», «Ֆես ֆոկուսը եւ արեւը», «Վազք մյաու-մյաուն»
18.00 Հեռուստասերիալ «Դալլաս»
19.00 Մենք եւ կենդանիները
19.05 Մետրոպոլիտենն այսօր
19.30 Վիտամին TV
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Հեռուստակատալոգ
20.50 Առանց պայմանականության
21.20 Հեռուստասերիալ «Խուզարկու Նեշ Բրիջես»
22.10 Արգելված ֆիլմերի էկրան. Գ/Ֆ «Մեսսե ֆերմայի գաղտնիքը»
23.30 3-րդ խաղակես
24.00 Հայլուր
00.15 Շեմին

ՆՈՐՔ

19.00 Լուրեր
19.10 Մուլտֆիլմ
19.25 Մանկական համերգ
19.45 Միասին («Միր»)
20.30 Պոեզիա. Հովիկ Հովեյան
21.00 Լուրեր
21.25 Աստղերը հուշում են
21.30 Ասպարեզ
21.50 Սիրեցէք զմիմեանս
22.00 «Նորքի» հյուրասրահում
22.30 Գեղֆիլմ «Միսս երիտասարդ»
23.00 Լուրեր
23.15 «Միսս երիտասարդ» գեղֆիլմի շարունակությունը

19.05 Հրապարակ կամ մոտեցեք խոսափողին
15 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Շաղեի համերգը
20.45 Հայֆիլմ կինոստուդիան ներկայացնում է. Վիգեն Չալդրանյանի կինոեռապատումը. «Ատրիլ»
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Հմայիլ
22.25 Մութ սենյակ
22.45 Հետագիծ
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Հրապարակ
00.15 Գիշերային կինոսրահ. «Մնաս բարով, Բաքու» տեսաֆիլմը
01.15 Սուրհանդակ
9.00 Գ/Ֆ «Ազատ արի»

10.30 Մուլտֆիլմ «Հովվուհին եւ ծխնելույզ մաքրողը»
11.00, 16.00, 00.55 Նորություններ
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.10 Սերիալ «Սավոյայի առեւանգումը»
17.35 Երաժշտական սերիալ «Սիմֆոնիկ գաղտնիքներ»
18.05 Ֆուտբոլի մեկնաբանություն
18.35 Ճանապարհորդների ակումբ
19.20 «Մեծ Հոկտեմբերի» առասպելներն ու լեգենդները
19.55 ՈՒՀԱ-98
22.00 Ժամանակ
22.40 Գ/Ֆ «Կոմս Մոնտե Քրիստո» (2-րդ մաս)
00.10 Հայացք
01.15 Գ/Ֆ «Ոսկու ծարավ»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «Գեներալ Տոպտիգինը»
9.15 Մուլտֆիլմ «Պանդան եւ կախարդական օձը»
10.30 Մուլտֆիլմ «Հեքիաթ ոսկե աքաղաղի մասին»
11.00 Բարի լույս, Ռուսաստան
11.35 Ինքդ քեզ օգնիր
12.00 «Անշլագը» ներկայացնում է
12.30 «Քաղաքիկ»
13.00 Վյաչեսլավ Դոբրինինի ստեղծագործական երեկո
13.55 50X50. կղզացած աստղ
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Գ/Ֆ «Վիվատ, Գարդեմարիններ»
17.45 Գ/Ֆ «Գարդեմարիններ-3»
19.30 Իմ ընտանիքը
20.25 Սեր առաջին հայացքից
21.35 Համերգ նվիրված կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի ծառայության 10-ամյակին
23.10 Սերիալ «Լոս Անջելեսի տաքը»
00.05 Գ/Ֆ «Հրակեզ Միսիսիպին» (ԱՄՆ)

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) * տեղեկագրքերով * մագնիսական սկավառակներով * INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 964 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 11. 12. 1998 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@